

Člen UICC a ECL

Liga proti rakovině

Informační zpravodaj ▲ Ročník 17 ▲ Prosinec 2006 ▲ Číslo 4

Vážení přátelé,

až dostanete do rukou toto letošní poslední číslo Zpravodaje, bude se rok 2006 pomalu blížit ke svému cíli. A tak přichází čas, abychom se trochu poohlédli, zastavili a položili si otázku: Jaký byl a co nám přinesl? Podíváme-li se z obecného hlediska, nebyl rokem příliš klidným, přinesl mnohé nepokoje, strach, nenávisť, zlobu, války a teror, ale na druhé straně přece jen byl rokem štedrým. Jen třeba v oblasti medicíny přinesl další významné vědecké objevy, které pomáhají zlepšovat zdraví, úspěšně čelit mnoha onemocněním a přinášejí byť dlouhodobou, přece jen perspektivu mnoha zatím složitým diagnózám. Konečně jsme se snažili přinášet tyto dobré informace po celý rok, v němž Liga oslavila patnácté výročí od svého založení.

Zda se nám podařilo splnit všechna Vaše očekávání, musíte posoudit sami. Snažili jsme se, a ráda bych v tuto chvíli jménem celého výboru poděkovala všem za práci, energii a sílu, kterou vyzarujete do svého okolí, za Vaši péči a laskavá slova pro ty, kteří hledají pevný bod ve svém životě, za Vaše úsměvy a porozumění, které dovedou odvanout nejistotu a strach, i za Vaši odvahu, s níž se vydáváte do dalších akcí a bojů. Děkujeme. Jde o dary, které velmi často nejsou doceněny, ale pro obdarovaného mívají cenu zlata. Vážíme si této Vaší práce a každá dobrá zpráva, kterou od Vás získáme, je povzbuzením nám i všem ostatním, abychom neustávali ve své práci, vymýšleli nové cesty, jak pomáhat, podávat pomocnou ruku, usnadňovat složitost všedního dne a dodávat odvahu těm, kteří ji potřebují.

Přichází období, které je pro nás všechny velkou zkouškou. Vánoce. Chceme, aby byly co nejkrásnější a abychom přinesli radost svým nejmilejším. V tuto

chvíli mně dovoluňte připomenout, že radost, pokoj, klid a vzájemné porozumění jsou velmi často dražší než ty nejluxusnější dary pod vánočním stromkem. Čas, který věnujeme tomu, abychom se sešli s rodinou, dětmi, vnuky, ale i dlouholetými přáteli, je mnohem cennější než honba za dary, která z nás udělá unavené štvance bez nálady a pochopení smyslu vánočních svátků. A nejen to, pokusme se i v našich klubech, aby se staly pramenem živé vody, kam si každý rád přijde pro svůj doušek a načerpá novou sílu, získá důvěru v sebe i celé své okolí.

Cesta životem se podobá dlouhé túře, která jednou vede po přímé stezce, jindy po křivolaké, jednou po rovině a jindy po kopcích a údolím, někdy v chladu a dešti, jindy v horku slunečného dne. Naše kroky často odměřuje

obrovská vnitřní síla a jindy jen tichounce ve strachu našlapujeme. Ale vždycky i po té největší nejistotě a nejtemnější noci vždy přichází nový den, světlo, nový směr naší cesty a nová víra a naděje. To bychom si měli vždy uvědomit, když žijeme s pocitem, že jsme zůstali sami.

Přeji Vám všem nejen jménem svým, ale jménem celého výboru Ligy proti rakovině, abyste celý adventní čas i vánoční dobu prožili co nejkrásněji, aby Vás dny radosti a spokojenosti provázely i další týdny, měsíce a roky, abyste ukazovali cestu těm, kteří zatím nenašli odvahu přijít a cítit se sami a opuštěni. Ať ten nový rok 2007 Vám všem přinese množství drobných radostí, z nichž se Vám podaří sestavit tu nejkrásnější mozaiku života plnou barev a zážitků.

Eva Křížová

PODZIMNÍ SNĚM

V zasedací síni I. lékařské fakulty UK v Praze se uskutečnilo 18. října podzimní zasedání našich kolektivních členů. Hlavním bodem jednání bylo zhodnocení roku 2006 – roku prevence rakoviny u žen. Tématu byl věnován X. Květinový den a bylo rozdáno na 600.000 vydaných letáků. Stejně byl zaměřen i říjnový Týden proti rakovině. Z 50 členských organizací tentokrát přišli na zasedání zástupci 25 sdružení. V úvodu vystoupil předseda Ligy profesor Zdeněk Dienstbier, jehož referát otiskujeme.

Vážené dámy, vážení pánové!

Rok 2006 proklamovala Liga a s ní i řada Vašich organizací jako rok prevence rakoviny u žen. Soustředili jsme se především na zdůvodnění významu skríningu rakoviny prsu a děložního hrdla. Dovolte, abych Vám předložil důvody pro toto rozhodnutí a apeloval na Vás jako představitele onkologických dobrovolných seskupení, abyste i v budoucnu pokračovali v soustavném tlaku na své okolí a v systematickém přesvědčování o významu primární a sekundární nádorové prevence. Skrínink patří do druhé skupiny, neboť v tomto případě jde již o včasnou diagnostikování nádoru a tím i zvýšení pravděpodobnosti úspěšného léčení. UICC, jejímž je Liga členem, publikovala před dvěma lety monografii o základních pravidlech prevence s doporučením strategie pro nevládní organizace v Evropě.

V předmluvě prezident UICC profesor John R. Seffrin z USA napsal:

„Rakovina je hlavní a dramaticky narůstající příčina nemoci a úmrtnosti ve světě. Známe přitom přesvědčivý postup, jak snížit toto břemeno, soustředíme-li se na časné vyhledávání a snižování rizikových faktorů, z nichž většina souvisí s naším způsobem chování. Onkologické organizace sehrávají klíčovou roli v podpoře vhodného tlaku s ohledem na životní a sociální podmínky, které ovlivňují nádorová rizika a zaručují, že onkologické problematice je dáována přednost ve veřejné agendě.“

Nádorová onemocnění jsou významnou příčinou úmrtí na celém světě. V EU je hlášeno ročně 1,6 milionu

nových zhoubných novotvarů a na 1 milion osob jsou příčinou úmrtí u 24–27 % mužů a 21–28 % u žen.

Čísla v ČR podle Ústavu zdravotnických informací a statistiky v roce 2003 jsou 26.167 nově hlášených zhoubných nádorů u mužů a 25.935 u žen. Počet úmrtí byl 16.208 u mužů a 12.987 u žen. Na 100.000 je to 179,7 nových nádorů u mužů a 198,2 u žen a počet úmrtí 198,2 u mužů a 117,5 u žen.

Při názorném přiblížení počet nových rakovin ročně u každého z pohlaví odpovídá počtu obyvatel okresního města, např. Sokolova, a zemřelých

v případě mužů např. Benešova a žen Domažlic.

Smělý projekt si vytyčily zakladatelské země EU v roce 1986. Vyhlásily projekt Evropa proti rakovině. Spočíval v propagaci Evropského kodexu proti rakovině prostřednictvím médií. Kodex původně zahrnoval 10 bodů. Měl by být znám i Vám, neboť Liga ho od devadesátých let převzala jako podklad pro osvětovou výchovu v ČR. Základní myšlenka kodexu je vymenovat nejdůležitější z rizik týkajících se primární prevence, jako je kouření, nesprávná životospráva zahrnující nezdravou výživu s nadbytkem tuku, nedostatkem ovoce a zeleniny, nedostatkem pohybu, neregulovaným opalováním, nedodržováním bezpečnosti při některých zaměstnáních a opovrhováním bezpečnostními předpisy až po 3 formy nádorového skríninku.

Projekt Evropa proti rakovině byl plánován na 15 let. Byla vyslovena premisa, že prohloubením informovanosti obyvatel o Evropském kodexu se ovlivní chování části z nich a tím se sníží úmrtnost na rakovinu o 1 % ročně.

V roce 2000 byly výsledky vyhodnoceny a předpoklad splnili ve státech s ukázněnými obyvateli, jako je Rakousko, Finsko, Lucembursko. Celkově projekt zachránil před smrtí na rakovinu 92.000 Evropanů. Neuspěly státy jako Francie, Španělsko, Itálie. Důsledkem bylo, že představitelé úspěšných zemí se roz-

hodli různě legislativními opatřeními přispět k ozdravení populace např. protikuřáckými zákony a tím i ke snížení nemocnosti a úmrtnosti na nádorovou nemoc. Je to zcela v souladu i se strategickými postupy obsaženými v citované monografii IICC.

Údaje o výskytu a úmrtnosti na rakovinu jsou členěny v monografii UICC geograficky. ČR je zařazena mezi státy východní Evropy spolu s Běloruskem, Bulharskem, Maďarskem, Moldávií, Rumunskem, Ruskem, Slovenskem a Ukrajinou.

V tomto geografickém prostoru u mužů převažují nádory plic, následuje žaludek, střevo a konečník, prostata, močový měchýř, hrtan, ledviny, pankreas.

Karcinom plic je nejčastější také v jižní Evropě, zatímco v západní a severní je až na druhém místě za prostatou.

Pro nás, Slováky a Maďary je řazení mezi východoevropské země nespráv-

rizikovější pro vznik rakoviny kouření, nesprávnou výživu, nedostatek fyzické aktivity, nadměrnou spotřebu alkoholu, profesionální rizika související se zaměstnáním a ultrafialové záření.

Materiály UICC se shodují s Evropským kodexem v nutnosti a účinnosti skríningu. Zatímco kouření, nesprávný způsob stravování a nedostatek pohybové aktivity zvyšuje riziko vzniku rakoviny až o 60 %, skrínink, pokud je řádně prováděn, může snížit úmrtnost na dostupné typy nádorů o 20 %.

Pro onkologickou prevenci v ČR jsou zahraniční studie a rozbor současného stavu výskytu jednotlivých druhů zhoubných novotvarů důkazem dosavadních nedostatků, daných především podceňováním nádorové prevence.

Liga proti rakovině spolu s Vámi, našimi kolektivními členy, se snaží toto manko vyplňovat od svého založení. Květinové

našich spoluobčanů, musíme soustavně usilovat o stále větší mediální podporu a prostor, ale i apelovat na zdravotnické orgány, zdravotní pojišťovny a v neposlední řadě i na politiky.

Nádorová prevence je nejlevnější formou k ozdravení naší populace a ke snížení nákladů na zdravotní péči. Proto navrhuji dnešnímu sněmu dobrovolných onkologických organizací, kolektivních členů Ligy proti rakovině, abychom přijali usnesení, ve kterém vzneseme požadavek na zintenzivnění onkologické prevence a finanční podporu akcí, které ji potencují.

Navrhuji poslat tyto požadavky ministrům zdravotnictví, ministryni školství, zdravotním pojišťovnám a předsedům Sociálně zdravotního výboru Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky. Na vědomí je pošleme České onkologické společnosti.

*

V diskuzi, v níž vystoupila MUDr. Jiřina Koutná ze Šumperka a hovořila o spolupráci s novinami a připomněla, že by bylo dobré doplnit Evropský kodex o důležitosti osobního pozorování každého člověka i zvážit možnost mamárního skríninku pro ženy nad 69 let, MUDr. Vladimír Müller z Náchodu informoval o kurzech samovyšetřování na školách, o které je velký zájem. Stejnou zkušenost mají i ženy z benešovského Benkonu. Mgr. Věra Pourová z Jičína seznámila přítomné se zajímavou iniciativou při sběru tašek o Květinovém dni. Pomáhají jim policisté s autem, kteří svezou všechny tašky do banky a současně i zajišťují bezpečnost.

Poté přednesl předseda Ligy návrh Usnesení sněmu dobrovolných onkologických organizací, které bylo přijato všemi přítomnými a bylo rozesláno politickým a rezortním představitelům.

Usnesení Sněmu dobrovolných onkologických organizací, kolektivních členů Ligy proti rakovině Praha ze dne 18. 10. 2006.

My, shromáždění delegáti dobrovolných onkologických organizací z České republiky, dlouhodobě usilující o zlepšení zdravotního stavu naší populace a podporující zlepšení kvality života onkologicky nemocných, apelujeme

né. Za nádory plic nás sužují nádory tlustého střeva a konečníku, zatímco žaludek je dlouhodobě na ústupu.

U žen shodně ve všech regionech převažuje rakovina prsu, následována karcinomy tlustého střeva a konečníku. Další pořadí jsou proměnlivá. Na východě následuje rakovina děložního hrdla, na jihu děložního těla, na západě vaječníků a na severu plic. Uvádím tyto údaje proto, abych mohl zdůvodnit význam a způsob prevence a taktiku jejich přístupů v Česku.

Shodně ve všech publikacích odborných i osvětových najdeme jako nej-

dny, Týdny proti rakovině, Květinové koncerty jsou toho dokladem.

Statisíce letáků, rozhlasové relace, TV šoty, články v tištěných médiích zpřístupňují informace o ochraně vlastního zdraví a je na každém jednotlivci, jak s těmito informacemi naloží. Ti uvážlivější a rozumní jistě zvolí cestu sebekázně a omezí rizika ovlivnitelná vlastním chováním a vůlí. Platí zejména pro osoby z rodin, kde lze prokázat zřejmě geneticky podmíněnou zvýšenou incidenci zhoubných nádorů.

Aby se naše dobře míněné rady a informace dostaly k co největšímu počtu

na Vás osobně i na instituci, kterou reprezentujete, abyste se zasadili o zintenzivnění nádorové prevence v České republice.

Požadujeme razantnější zákonná opatření na ochranu nekuřáků a ochranu našich dětí před pasivním kouřením.

Požadujeme rozšíření zdravotní výchovy na školách a soustavnější výchovu a prostor pro tělesnou aktivitu.

Ve veřejnoprávních médiích je nutné poskytnout více času pro odbornou argumentaci o rizikových faktorech, které negativně působí na zdraví člověka. Nabízíme současně svou spolupráci.

Žádáme o zavedení pravidelného skríningu karcinomu děložního hrdla a nadále podporu mamárního a kolorektálního skríningu a jejich intenzivní propagaci.

Zavedení těchto opatření ovlivní příznivě zdravotní stav naší populace, sníží náklady na zdravotnictví a povede ke snížení úmrtnosti na některé druhy rakoviny, jak vyplývá ze zahraničních studií.

*

V další části sněmu byly přítomným představeny nové agentury ARCADIA a VIA FACTI, které vyšly vítězně z výběrového řízení. Představitelé obou agentur Mgr. František Čálek a Petr Hořejš seznámili přítomné se svými plány a současně je požádali o pomoc při přípravě XI. Květinového dne. Zdůraznili, že chtějí navázat na zkušenosti z minulých let a pokusit se najít cestičky tam, kam se dosud kvítky měsíčku lékařského nedostaly.

Pro ta sdružení, která se neúčastnila sněmu a s nimiž by agentura ráda navázala spojení a získala i jejich zkušenosti z minulých Květinových dnů, otiskujeme jejich příspěvek:

K organizaci Květinového dne

Jak už to zaznělo na Sněmu dobrovolných onkologických organizací, kolektivních členů Ligy proti rakovině v Praze 18. října 2006, došlo v letošním roce k výměně partnera, garantujícího v předchozích letech zajištění Květinového dne, jakož i mediální prezentace a dalších aktivit LPR. Namísto dosavadní agentury Pro Tempore se produkčně-organizační práce na realizaci hlavních akcí Ligy napříště ujímají agentury Arcadia, s. r. o. a Via Facti, jejichž společný projekt byl ve vyhlá-

šeném výběrovém řízení sledán jako nejperspektivnější.

Ústy spisovatele Petra Hory – Hořejše (mj. autor knižního historického cyklu Toulky českou minulostí), který bude s LPR nadále úzce spolupracovat, se agentury Arcadia a Via Facti hned při první možné příležitosti na zmíněném říjnovém Sněmu obrátily ke kolektivním členům, jednotlivcům, dobrovolníkům s prosbou o navázání bližších kontaktů. Vyjádřeno nejstručněji, Arcadia a Via Facti si kladou za cíl:

Krok za krokem posilovat image Ligy v očích veřejnosti, zviditelňovat její zásluhou činnost, hledat nové donátory, mediální partnery, dobrovolné spolupracovníky.

V souladu s dlouhodobým programem LPR hledat nové účinné cesty v oblasti prevence, osvěty, výchovy ke zdravému způsobu života. Napomáhat dalšímu zlepšování a rozšiřování péče o onkologicky nemocné.

Pro nejbližší budoucnost považují agentury za svůj hlavní úkol posílit prestiž i efektivitu tradičního Květinového dne.

Je evidentní, že úspěch záměrů, byť jsou zde načrtnuty toliko tezovitě, je závislý na zdrojích. Nejen na zdrojích hmotných, finančních, ale i na mnoha ostatních. Na lidské solidaritě, ochotě ke spolupráci, na zkušenostech, pečlivé organizaci, na součinnosti a motivaci tisíců lidí.

Arcadia a Via Facti se v této souvislosti obracejí na všechny, kdož chtějí a mohou pomoci, zejména na Kluby, na zkušené aktivisty, organizátory a účastníky tradičního prodeje měsíčku lékařského o Květinových dnech. Prosíme Vás, obohatte nás svými zkušenostmi! Sdělte nám užitečné poznatky z vlastní praxe, a to jak pozitivní, tak negativní. Pomozte nám vyvarovat se chyb v organizaci, ve vzájemné komunikaci. Na co máme klást důraz? Jaký „trik či fígl“ se ve Vašem městě či obci při akci Květinového dne osvědčil? Čím podle Vašeho názoru Květinový den oživit? Jak prodej měsíčku lékařského takzvaně „animovat“ čili obohatit, zpestřit nějakou spektakulární akcí (např. vystoupením dětského pěveckého sboru na náměstí)? Nabídněte k obecnému využití svůj osvědčený nápad, recept, prověřenou zkušenost, užitečnou pro ostatní.

Petr Hořejš

Arcadia a Via Facti si za první bezprostřední cíl vytyčily uskutečnit v příštím roce Květinový den tak, aby se jej zúčastnilo více dobrovolníků, aby plošně zasáhl i do dalších, nejen tradičních lokalit, aby vzbudil širší pozornost médií i dárců. Více entuziasmu, více emocí, více solidarity, více pomoci! Ve výsledku snad i více shromážděných prostředků. To budiž heslo příštího Květinového dne.

Pomůže nám každá zkušenost, každá konkrétní rada. A děkujeme za ni předem. Pište, prosíme, mailujte, telefonujte na tyto kontaktní adresy:

Arcadia Praha, s. r. o.

U Nikolajky 5, 150 00 Praha 5

tel.: 224 422 280

e-mail: arcadia@arcadia.cz

(V klasické poštovní korespondenci, prosíme, uveďte na obálce heslo LPR!)

Petr Hora – Hořejš

Aby i XI. Květinový den byl co nejúspěšnější, prosíme, odpovězte co nejdříve. Tematika KD se bude týkat rodiny a dětí, což je záležitost, která se v podstatě týká každého z nás.

Věříme, že vzájemnou spoluprací se nám podaří dobře připravit XI. Květinový den, neboť jak ukázal letošní rok, naši kolektivní členové se zasloužili téměř o 50% zisk celé sbírky X. Květinového dne.

-red-

TISKOVÁ KONFERENCE

Dne 5. října uspořádala společnost AMI Com. za finanční účasti farmaceutické firmy GlaxoSmithKlein v restauraci Patriot tiskovou konferenci k Týdnu proti rakovině, který už tradičně pořádá Liga proti rakovině Praha v druhém říjnovém týdnu. Konference s mottem „Zaměřeno na ženy“ se účastnilo na 30 novinářů.

V úvodním vystoupení prof. Zdeněk Dienstbier hovořil o rizicích, která má každý z nás možnost ovlivnit vlastním chováním. Jde o kouření, výživu a nedostatek pohybu, které dohromady tvoří 60 % rizik. Bohužel tuto základní informaci většina našich občanů podceňuje a nerespektuje. Jde o to, aby média pomohla popularizovat a neustále připomínat tuto skutečnost a vlastní odpovědnost každého za své zdraví. Druhou zářející skutečností je to, že ženy mezi 45.–69. rokem mají hrazen skrining na mammografu, ale využívají jej pouze z 30 %! Také účast na pravidelných gynekologických prohlídkách, kdy je možno včas odhalit prekancerózní stavy, je nespokojivá. Mnoho žen této každoroční možnosti, kterou pojišťovny hradí, nevyužívá, a proto se stává, že mnohé z nich přicházejí s nálezem pozdě, kdy už je řešení celé situace velmi složité a často fatální.

Dále profesor Dienstbier seznámil novináře s výsledky Květinového dne v letošním roce a s využitím sbírky. V roce 2007 bude Květinový den zaměřen na rodinu a děti. Dále novináře informoval o Vánočním koncertu v Karolinu 12. prosince, kde bude pře-

dána tradiční Cena za nejlepší publikovanou vědeckou práci v oblasti onkologie a letos i poprvé Cena pro novináře, který se soustavně zabývá onkologickou tematikou.

V druhé části konference vystoupila MUDr. Bendová, která novináře seznámila s problematikou vybraných zhoubných nádorů žen: karcinomu prsu, děložního čípku, vaječníků, jejich incidencí a záchytem. Novináři ocenili vysokou profesionální odbornost a v diskuzi zahrnuli přednášející mnoha doplňujícími dotazy.

Tváří Týdne proti rakovině se stala herečka Mahulena Bočanová, kterou

diváci televize znají jako psycholožku z Rodinných pout. Vyprávěla o své péči o vlastní zdraví, jak skončila s kouřením i alkoholem i o nebezpečí pasivního kouření. Hovořila i o své mamince, která odhalila bulku v podpaží pozdě. Kdyby bývala přišla včas, mohli ji lékaři zachránit. Tato skutečnost ji přinutila k pravidelným gynekologickým prohlídkám, a proto v závěru svého vystoupení apelovala především na mladé dívky a ženy, aby se více staraly o své zdraví a aby nepodceňovaly prevenci, která je hrazena pojišťovnamí, tedy kromě času je nic nestojí.

Libuše Bártová

TÝDEN PROTI RAKOVINĚ

Stalo se už tradicí, že druhý říjnový týden je věnován prevenci rakoviny. V letošním roce, který celý věnujeme problematice zhoubných onemocnění žen, byl i tento týden zaměřen na jejich prevenci. Po loňských zkušenostech byla celá akce koncentrována na relace v Českém rozhlase 2 – Praha.

Od 6. do 20. října se uskutečnilo na stanici Praha 12 rozhlasových relací v rámci „Dobrého jitra“, v pořadu „Jak to vidí“ a v odpoledním „Koloto-

čí“. U mikrofonu se vystřídali gynekolog doc. MUDr. Pavel Freitag, primářka MUDr. Vladimíra Stáhalová, prof. MUDr. Zdeněk Dienstbier, MUDr. Jarmila Pradáčová, prof. MUDr. Evžen Skala, MUDr. Alena Poštová. Někteří z nich vystoupili ve dvou relacích.

Všichni využili své zkušenosti z praxe a informovali posluchače o nejdůležitějších způsobech nádorové prevence, kterou ze dvou třetin může ovlivnit každý občan svým chováním, vhodným stravováním a pohybovou aktivitou.

Profesor Dienstbier poskytl interview anglické sekci Českého rozhlasu a další tři stanice jej požádaly o komentář k problematice tohoto týdne.

Akci hodnotíme velmi pozitivně, neboť vysílání rozhlasové stanice Praha je velmi sledováno. Náš dík patří řediteli stanice Jiřímu Vejvodovi, paní Heleně Kačerové a všem moderátorům, kteří se na akci podíleli. Věříme, že podobná spolupráce se uskuteční i v příštím roce, kdy se zaměříme na rodinu a děti.

Prof. MUDr. Zdeněk Dienstbier, DrSc.

ONKOLOGICKÁ CENTRA

Připravují se onkologická centra, která zajistí všem tu nejlepší léčbu. Se vznikem center souhlasí ministr i pojišťovny. V centrech bude soustředěna nejlepší špičková technika i léky na konkrétní onkologické onemocnění. Pacienti tak už nebudou nuceni cestovat po různých zařízeních pro vyšetření či léčbu. Celá síť by měla začít fungovat podle sdělení ministra zdravotnictví od 1. ledna 2007.

Také předseda České onkologické společnosti Jiří Vorlíček vítá toto soustředění do center, neboť bude výhodné pro pacienty a ani ekonomické hledisko není zanedbatelné. V současné době se rakovina léčí ve všech dvou stech nemocnicích a úroveň může být rozdílná. Tam, kde se léčí zhoubné nádory častěji, je léčení lepší a pacienti budou mít větší šanci na přežití.

Lidé budou tak mít jistotu, že při diagnostice jakéhokoliv nádoru budou odesláni do některého z center. Jejich vzniku je nakloněna i Všeobecná zdravotní pojišťovna, která už v této době uzavírá smlouvy na léky, které jsou vázány na centra. Ředitel VZP Pavel Horák je přesvědčen o tom, že výhody pocítí především pacienti, neboť v centrech jsou ti nejlepší odborníci na

problematiku nádorových onemocnění a každé pracoviště se bude specializovat na nějaký druh rakoviny, což bude zárukou, že pacient dostane nejvyšší možnou péči a lékaři budou usilovat o nejúčinnější léčbu. Odpadne přecházení z ústavu do ústavu. Onkologická centra budou mít oprávnění, že mohou předepisovat a aplikovat speciální léky a že jejich úhrada je zajištěna. Centra budou mít také dohody s dalšími pracovišti o doléčování pacientů, kdy už špičková centra nejsou zapotřebí. Tímto způsobem klesnou náklady na menších pracovištích a pro onkologická centra zůstanou větší finance.

Podle získaných statistik onemocnění rakovinou stále přibývá. Zhoubné nádory jsou u nás v současné době jedním z nejčastějších důvodů úmrtí. Důvodem bývá i to, že lidé přicházejí na vyšetření pozdě a zhoubné bujení se tak nedaří zachytit v jeho počátku. Přitom léčba v posledních letech natolik pokročila, že se lékařům daří pacientům prodloužit život a často je i vyléčit. Vznik center by tak mohl přispět k včasnému zachytu a tím ke snížení úmrtnosti. Důležitá je i odpo-

vědnost každého z nás, aby využíval preventivních a screeningových možností, a tak došlo včas k odhalení počátečních stadií onkologických onemocnění, a tedy i šance na jejich léčení a vyléčení.

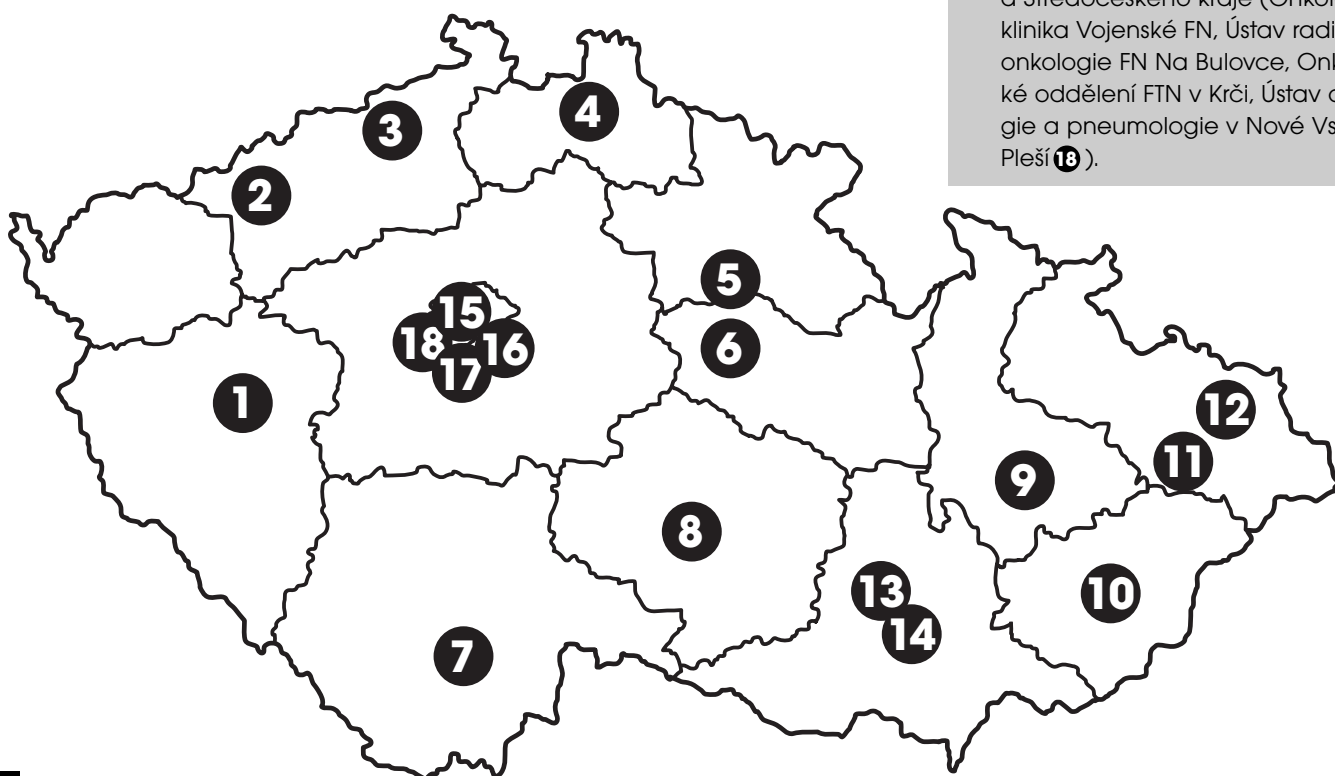
-red-

Kde budou centra?

Přiložená mapka ukazuje rozložení center.

- 1 FN Plzeň
- 2 Nemocnice Chomutov
- 3 Masarykova nemocnice Ústí nad Labem
- 4 Nemocnice Liberec
- 5 FN Hradec Králové
- 6 Nemocnice Pardubice
- 7 Nemocnice České Budějovice
- 8 Nemocnice Jihlava
- 9 FN Olomouc
- 10 Nemocnice Zlín
- 11 Nemocnice Nový Jičín
- 12 FN Ostrava
- 13 FN Brno a Masarykův onkologický ústav
- 14 FN U Svaté Anny Brno
- 15 FN Praha Motol ve spolupráci s Ústřední vojenskou nemocnicí a Nemocnicí Na Homolce
- 16 FN Královské Vinohrady
- 17 Komplexní onkologická skupina Prahy a Středočeského kraje (Onkologická klinika Vojenské FN, Ústav radiační onkologie FN Na Bulovce, Onkologické oddělení FTN v Krči, Ústav onkologie a pneumologie v Nové Vsi pod Pleší 18).

Plánovaná onkologická centra

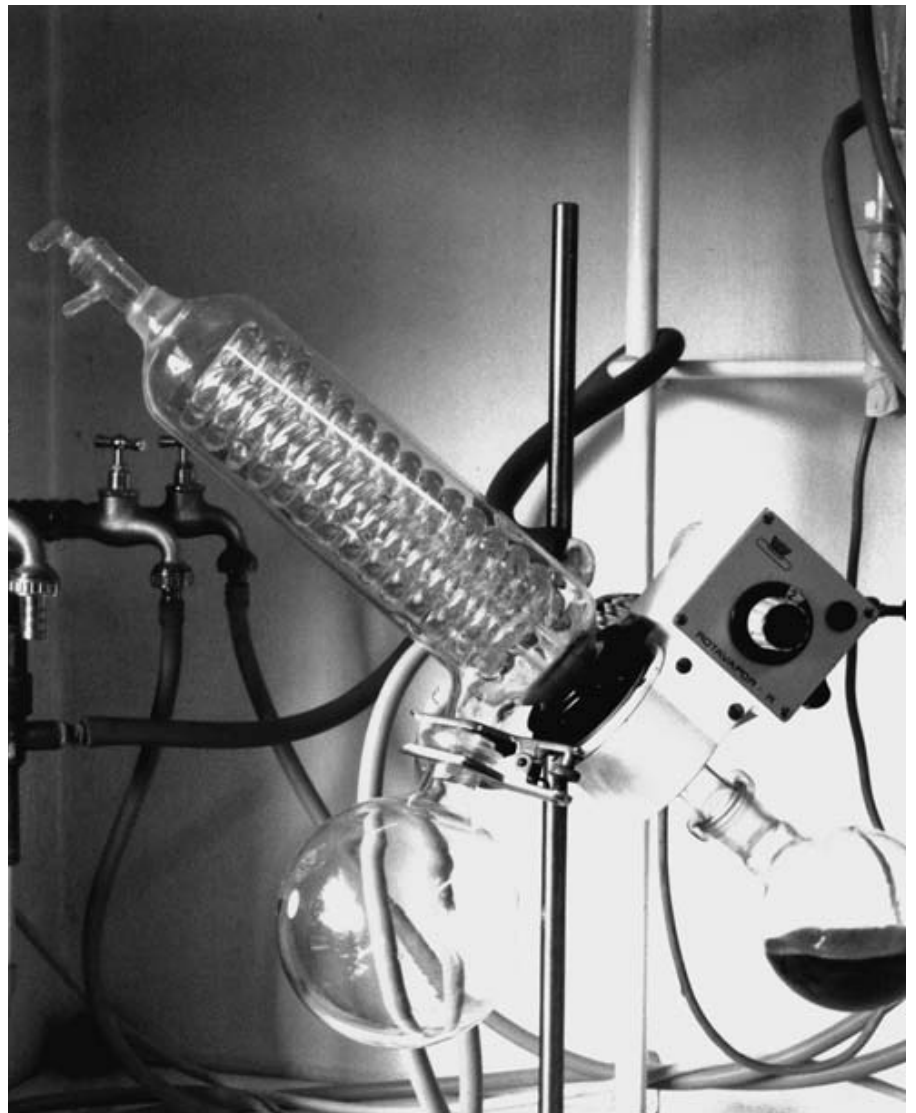
MALÉ MOLEKULY – VELKÉ NADĚJE

O nkologie má za sebou dekádu mimořádně rychlého rozvoje v oblasti základního výzkumu, který se promítl i do nových léčebných možností. Jedním z těchto nových léčebných přístupů je výzkum preparátů, tzv. malých molekul, které postihují nádorové buňky na jiných molekulárních strukturách než dosavadní „klasická cytostatická léčba“.

Klasická cytostatika mají různý mechanismus účinku, z nichž nejčastější je postižení na úrovni deoxyribonukleové kyseliny, nositelky genetické informace. Aplikace této léčby má svou účinnost, která je ověřena v desítkách a stovkách klinických studií, ale má také vedlejší toxické efekty na rychle se dělící buňky (např. padání vlasů, zvracení, poruchy krvevorbny). Dalším možným důsledkem této léčby je poškození genetické informace zdravých buněk.

Maligní transformace buňky je důsledkem změněné genetické informace (např. vrozené nebo získané mutace genů, translokace genů, delece genů nebo zvýšení exprese genů), jejímž důsledkem je nadprodukce nebo chybění různých proteinů – např. růstových faktorů nebo enzymů. Tato proteinová dysbalance vede k transformaci buňky v buňku nádorovou s vysokou růstovou aktivitou. Nádorové buňky se vymykají stárnutí a jsou nadány potenciálem nekonečného dělení.

Tzv. „malé molekuly“ je skupina nových léků, které byly vyvinuty na základě nových znalostí o biologii nádorového procesu.

Buňka přijímá signály ze svého prostředí prostřednictvím receptorů, na které se váží růstové faktory. Nádorové buňky mohou mít zvýšený počet receptorů, přijímají více přírůstových signálů a rychleji se dělí. Dalším mechanismem může být mutace genu odpovědného za přenos signálů v buňce, který se vymkne běžné kontrole a neustále tyto signály předává do buněčného jádra. Výsledkem je opět rychlejší dělení.

„Malé molekuly“ byly vyvinuty proto, aby soutěžily v buňce s přirozenými substráty, blokovaly růstové signály na různých úrovních a zabráňovaly nekontrolovanému růstu nádorové tkáně. Mezi tyto preparáty patří i léky, které snižují zásobení nádoru živinami bráněním v růstu a tvorbě nových cév. Tato léčba se nazývá „antiangiogenní“.

Malé molekuly nepostihují genetickou informaci buňky, působí mnohem selektivněji než klasická cytostatická léčba, vedlejší efekty jsou dobře zvládnutelné a v neposlední řadě i aplikační forma je pro pacienty mnohem příjemnější, protože se jedná o tabletovou formu.

V současné době jsou v České republice schváleny ke klinickému použití preparáty na nádory plic, některé leukémie, schvalovací proceduru má před sebou lék na nádory ledvin a nádory prsu.

Tato skupina léků představuje pro pacienty velkou naději a pomoc v boji s nádorem a je ukázkou propojení teorie s praxí, vědy se zdravotnictvím, možností s nutností.

MUDr. Vladimíra Stáhalová

NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT

Na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně byl zpracován a ověřen program prevence kouření a podpory zdravého životního stylu pro děti mladšího školního věku „Normální je nekouřit“ ve II. etapě pro druhé třídy základních škol.

Navazuje na program, který proběhl v loňském roce v prvních třídách. Uvádí východiska, cíle, metodiku i obsah, nabízí pracovní listy pro děti i metodiku pro

v dalších letech, abychom zjistili změny v nekuřáckých postojích a posun v chování vedoucímu ke zdraví.

Pro většinu kuřáků je nejtěžší přestat s kouřením. Proto je program zaměřen na to, aby děti nezačaly vůbec kouřit. Cílem je ovlivnit chování dětí k rozvíjení zdravého životního stylu a zvýšení zdravotní gramotnosti dětí a mládeže.

učitele a stejně jako v I. etapě se zaměřuje na spolupráci s rodiči. Účinnost byla zjišťována metodou experimentu s experimentální a kontrolní skupinou. Pro ověření postojů a chování dětí bylo využito metody individuálního strukturovaného rozhovoru a dotazníku pro rodiče. Pro rozhodnutí dětí stát se v budoucnosti nekuřákem je nutná dlouhodobá intervence. Proto bude program pokračovat

Využívá metody her, omalovánek, herních rolí a vyprávění příběhů.

Co ovlivňuje děti stát se kuřákem:

příklad dospělých a rodičů, hrdinové oblíbených filmů, ale i zvědavost, pubertální revolta a sociální tlak vrstevníků, vliv má i televizní reklama. Navíc kouření a alkohol jsou brány jako morálně přijatelné zvyky. Studie ukázaly, že tresty nevedou ke snížení

počtu kuřáků, daleko zajímavější jsou pro ně nekuřácké vzory, zapojení rodiny, učitelů, vychovatelů a známých osobností.

Program probíhal v období leden–červen 2006 a výsledky se zatím zpracovávají. Současně s tímto pilotním programem pro 2. třídy probíhala v celé šíři České republiky ověřovací studie programu pro 1. třídy. Program byl realizován v okresech Bruntál, Pardubice, Klatovy, Vsetín, Frýdek-Místek, Zlín, Chrudim, Kroměříž, celkem asi na 50 školách a zapojeno bylo asi 1.000 dětí. Vzhledem k tomu, že nebyly všude dodrženy podmínky sběru dat, bylo zahájeno ještě podzimní kolo na doplnění počtu škol.

Všem školám, které mají zájem o tento projekt, jej Pedagogická fakulta MU poskytuje zdarma. Lze si jej vyžádat na adrese: Pedagogická fakulta MU Poříčí 31, 603 00 Brno e-mail: zaloudikova@ped.muni.cz Autorkami projektu jsou Mgr. Iva Žaloudíková, Ph.D., a prof. MUDr. Drahoslava Hrubá, CSc.

SEMINÁŘ PRO UČITELKY MATEŘSKÝCH ŠKOL

4. října se v Brně uskutečnil vzdělávací seminář pod názvem „NEHCEME TĚ CIGARETO“. Byl určen učitelkám mateřských škol i pedagogům nižších ročníků základních škol. Setkání organizovala Pedagogicko-psychologická poradna společně se Zdravotním ústavem Brno, přednášku zajišťovala i Liga proti rakovině Praha.

Seminář byl zaměřen na seznámení pedagogů s protikuřáckými

programy a na zapojení učitelů do boje proti dětskému kuřáctví. V úvodním vystoupení paní Mgr. Borecká seznámila přítomné s obsahem a cílem semináře

a vyzvedla důležitost a význam preventivních programů.

Členka Ligy proti rakovině Praha paní Alžběta Palatinová vysvětlila ve své přednášce, z čeho by měl preventivní program vycházet, jaké jsou role předškolního a školního pedagoga, uvedla některá důležitá fakta o kuřáctví a kouření, upozornila rovněž na možná rizika.

V praktické části semináře si přítomní pedagogové procvičili vytváření

tematických celků a výstupů, diskutovali o tom, zda a jak může učitel eliminovat působení méně příznivých výchovných podmínek v rodině, hovořilo se o působení reklamy i o tom, jaké jsou předpoklady pro to, aby se dítě nestalo kuřákem. Vyslechli jsme i to, jak je těžké prosazovat tyto myšlenky na pracovištích – ve škole, kde je většina učitelů kouřících.

Ráda bych ocenila zájem pedagogů i jejich snahu účinně se zapojit do boje proti kouření a kuřáctví. Podle statistik právě děti tvoří 90% všech nových kuřáků. Podle předsedy Ligy profesora Dienstbiera Češi stále málo věří riziku kouření. Navíc statistikové uvádějí, že u nás jen ve 35 % vyrůstají děti v nekuřáckých rodinách. Ve zbytku minimálně jeden z rodičů kouří, často i oba dva.

*Alžběta Palatinová
garant projektu*

Na závěr semináře vyplňovali účastníci dotazníky, kde hodnotili obsahovou náplň semináře, i to, zda jim získané znalosti pomohou v jejich pedagogické práci. Odpovědi byly vesměs kladné, seminář hodnotily na výbornou. Učitelé hledají cesty nejen v oblasti kouření, ale i užívání drog, alkoholu, zajímají se o hry pro nižší školní věk a mateřské školy, ale i o program pro žáky 6.–9. tříd, jak poskytnout první pomoc, jak zvyšovat sebevědomí žáků, aby tou berličkou nebyla právě cigareta.

LIGA NA SJEZDU VŠEOBECNÝCH LÉKAŘŮ

Ve dnech 8.–11. listopadu 2006 se konala v Karlových Varech XXV. výroční konference Společnosti všeobecného lékařství ČLS JEP (SVL).

Zde se poprvé podařilo po delším vyjednávání blíže představit Ligu proti rakovině Praha.

Jak vyplývá z výroční zprávy za roky 2003–2006, výbor SVL se soustředil zejména na rozvoj společnosti, její regionální infrastruktury a zdokonalování kontinuálního vzdělávání praktických lékařů. Výzkumně sledují tvorbu a implementaci doporučených postupů pro praktické lékaře.

Výroční konference nejsou monotematické, a proto trvalo déle, než jsme se dohodli o naší prezentaci.

V hodinovém paralelním bloku v pátečním podvečeru, který moderoval člen výboru SVL MUDr. Bohumil Skála, Ph.D., jsem přednesl přednášku Onkologický pacient v následné

péči, Úloha praktického lékaře a jeho sestry.

V diskuzi mne doplnila MUDr. L. Hronovská o zkušenosti s pacienty ležícími na LDN.

Bylo přítomno přes 50 posluchačů, z nichž někteří vystoupili v diskuzi hlavně s dotazy, např. kdy je vhodné nabízet pacientům po léčbě rekondiční pobyty nebo s žádostmi o bližší objasnění činnosti nádorové linky. Potěšitelné bylo, že jsme nabídli účastníkům kongresu některé tituly našich brožur a tištěné informace o Lize, které byly rozebrány během jednoho odpoledne.

S panem dr. Skálou jsme dohodli další spolupráci, především na nové brožuře, která by měla představit možnosti rozsahu péče o onkologicky nemocného pacienta u praktického lékaře a vysvětlit mu, jak s praktickým lékařem komunikovat.

Prof. MUDr. Zdeněk Dienstbier, DrSc.

Výživa při nádorovém onemocnění

I zdánlivá maličkost může mít obrovský význam. Příjem stravy během nemoci často neodpovídá potřebám pacienta, což velmi vážně ovlivňuje průběh onemocnění. NUTRIDRINK je přípravek klinické výživy, který zajišťuje příjem energie a živin v jejich optimálním poměru.

„Nutridrink podporuje Ligu proti rakovině“

NUTRIDRINK

...vždy, když běžná strava nestačí

Praktickou příručku „Výživa při nádorovém onemocnění“ si můžete nyní i objednat.

Stačí zaslat vyplněný kupon na adresu:

NUTRICIA, a.s., Na Pankráci 30, 140 21 Praha 4

OBJEDNÁVKOVÝ KUPON

Mám zájem o bezplatné zaslání příručky

„Výživa při nádorovém onemocnění“ V počtu.....ks

Jméno a příjmení.....

Adresa.....

INFOLINKA NUTRIDRINK: 800 110 000

Pondělí – pátek 8³⁰ – 16⁰⁰ hodin

VÝŽIVA U PACIENTŮ S NÁDOROVÝM ONEMOCNĚNÍM

To je nejvážnější problém, který trápí nejen lékaře, ale hlavně pacienty. Příčinou je nejen nádorové onemocnění jako takové, ale hlavně terapie: chemoterapie, radioterapie atd. Nejčastějším projevem je nádorová kachexie, kterou diagnostikujeme u 80 % pacientů.

Cílem výživy je zachovat normální poměr bílkovin, tuků, sacharidů, minerálů, vitamínů a vlákniny. Proto by měla být strava pestrá a pravidelná. Nejčastějšími nežádoucími účinky terapie nádorových onemocnění jsou: nechutenství, zvracení, průjemy, zácpa, poruchy sliznice dutiny ústní, změny imunity atd.

Jaká jsou doporučení?

1. Při nechutenství: jíst malé porce v krátkých intervalech, vhodná jsou oblíbená jídla, na která je pacient zvyklý. Většinou se lépe snáší jídlo studené.
2. Při zvracení: jíst po 6–7 hodinách, nepřejídat se, pacient by neměl jíst 1–2 hodiny před chemoterapií! Pít by měl pacient až po najezení, ale v malém množství (po lžičkách).
3. Při průjmech, kdy hrozí hlavně ztráta tekutin, doporučujeme jíst po 2–3 hodinách, vynechat nadýmavá jídla, ovoce, omezit mléko a mléčné výrobky. Vypít zhruba 2–2,5 litru tekutiny (po lžičkách).
4. Při slizničních poruchách v ústech (suchost, snížená tvorba slin a plísňové infekce) jsou vhodné žvýkačky, kyselé bonbony, vhodné jsou omáčky, dresinky atd. Pozor na dodržování hygieny!
5. Při rychlém poklesu hmotnosti až anorexii doporučujeme: dostatek rostlinných tuků, smetanu, sojové preparáty, ořechy a obilné klíčky jako zdroj bílkovin (nevhodné u chorob zažívacího traktu), luštěniny atd.

Pokud nelze zajistit příjem jídla ústy, přicházejí na řadu alternativní postupy, a to následující:

- a) parenterální výživa: prostřednictvím nasogastrických sond, infuzí anebo
- b) prostřednictvím zavedení sondy přímo do žaludku – tzv. PEG, nebo do tenkého střeva – tzv. PEJ.

Nejčastěji užívanými prostředky výživy jsou:

1. NUTRIDRINKY s různou příchutí (čokoládová, vanilková, karamelová, ovocná)
2. DIASIP pro pacienty s poruchou glukózové tolerance nebo u diabetiků
3. NUTRAMÍNY pro pacienty se zavedeným PEG nebo PEJ
4. ACTIMEL + FORTIMEL
5. u pacientů s proleženinami je výhodný CUBITAN, který obsahuje velké množství bílkovin, argininu, vitamínů C a E. Podstata efektu je v tom, že zlepšuje hojení proleženin zevnitř.

Efekt doporučené stravy bychom měli pravidelně sledovat, a to: vážením pacienta, sledováním základních minerálů (Na, K, Ca, Mg, P), hladiny cukru – glykemie. Nesmíme zapomenout na hodnocení tzv. BMI (body mass index).

MUDr. Lenka Hronovská
FN Motol

liga.p.r.06

INKONTINENCE

Odborný název pro přechodný nebo trvalý odtok moči a méně často i stolice. Jsou postižena obě pohlaví, ale více než 50 procent představují ženy.

Podstatou tohoto stavu je náhlé zvýšení nitrobřišního tlaku, který se přenáší na močový měchýř a vyvolává samovolný odtok moči.

Je několik typů inkontinence:

- a) stresová: příčinou je např. infekce, břišní kýly, tumory, častý je tento typ po porodu. Bývá způsobena nejčastěji kašlem a obštipací. Základem terapie je cvičení svalového dna pánevního, ale je i možné řešení operativní.
- b) urgentní: vědomý odtok moči, který ale nelze ovlivnit. Příčinou jsou i v tomto případě záněty, nádory, a to: Ca prostaty, Ca dělohy a ovarií. Terapie je buď operativní, nebo se podávají antihistaminika.
- c) neurogení: samovolný odtok moči

event. s retencí moči (zůstávání moči v měchýři po vymočení. Příčinou bývají traumata, epileptické záchvaty, ale i některé léky – cytostatika, analgetika, antiparkinsonika).

- d) inkontinence z přeplnění močového měchýře: v tomto případě se jedná o odkapávání moči při stenose hrdla močového měchýře, při myomech nebo poškození míchy: ale pozor na zavedený permanentní močový katetr. Po jeho odstranění se tento problém vyskytuje často.
- e) neurologická onemocnění, která mohou inkontinenci způsobit: záněty, stavy po cévní mozkové příhodě, u epileptiků po generalizovaném záchvatu a u pacientů s RS (roztroušenou sklerózou).
- f) psychiatrická onemocnění, která mohou být provázena inkontinencí: deprese, demence u starých pacientů, delirantní stavy, intoxikace a abstinční příznaky.

Nejčastější komplikace inkontinence: chronická močová infekce, dekuřiny (proleženiny), psychické a sociální problémy.

Další rizika inkontinence:

- a) z obavy úniku moči pacienti málo pijí a následkem je dehydratace;
- b) poruchy spánku;
- c) psychické poruchy – stres, bezmocnost, úzkost a deprese.

Přehled terapeutických možností:

farmakoterapie, psychoterapie, operativní léčba, doporučena je i akupunktura. Nelze opomenout nutnost vysazovat pacienty na WC židli.

Pomůcky pro inkontinentní pacienty zajišťuje firma TENA.

Nejdůležitější jsou: vložky, plenkové kalhotky, vložné pleny, absorpční kalhotky a léčebná kosmetika. K dostání jsou v drogeriích nebo v lékárnách.

MUDr. Lenka Hronovská
FN Motol

ZE SVĚTA MEDICÍNY

Problémy s profylaktickou vakcínou pro karcinom děložního hrdla

V klinických studiích fáze III se nyní hodnotí profylaktické vakcíny proti lidským Papillomavirům (HPV), avšak jaké důsledky s sebou nese vývoj těchto vakcín? Eric Suba z Kaiser Permanente Medical Center, San Francisco, Kalifornie, USA, říká: „Posuzuje-li odborník budoucí využití těchto vakcín, zjistí, že úspěšná vakcinace neodstraní požadavky na provádění cervikálního skríníngu.“ Cervikální karcinom (karcinom děložního hrdla) je na světě třetí nejčastější příčinou úmrtí žen a 70 % z nich je způsobeno infekcí HPV typu 16 a 18. V současné době, zejména ve vyspělých zemích, jsou ženy skríníngově vyšetřovány na přítomnost abnormálních buněk pomocí PAP testu, provedeného na stěru z povrchu děložního hrdla. Riziko vzniku karcinomu děložního hrdla je u žen, které se pravidelně nezúčastňují skríníngového programu, 2krát až 10krát větší než u žen, které se jej účastní. Ačkoliv tento test neodhaluje přímo HPV, abnormální cytologický nález může vést k diagnóze infekce HPV.

Xavier Bosch z Institut Catala d'Oncologia, Servicio de Epidemiologia y registro Cancer, Barcelona, Španělsko, který mluvil o prevenci a léčbě karcinomu děložního hrdla na 13. Evropské onkologické konferenci (30. 10.–3. 11. 2005; Paříž, Francie), připomněl, že první vakcína, která bude k dispozici, zasáhne i HPV s nízkým rizikem (typ 6 a 11), a tedy poskytne ochranu i před genitálními bradavicemi, což jsou snad nejčastější viditelné sexuálně přenosné nemoci vůbec.

Je jistá obava, že jestliže by se ženy nechaly očkovat, váhaly by účastnit se opakovaných skrínigových akcí, protože by si mohly myslet, že když jsou chráněny před HPV, jsou chráněny i před karcinomem děložního hrdla. Luisa Villa (Ludwig Institute for Cancer Research, San Paulo, Brazílie) si nemyslí, že by byly skrínigové programy ohroženy touto představou. „Vakcíny, které budou již brzy k dostání, chrání pouze proti dvěma typům s největším rizikem, proti typu 16 a 18. Proto budou ženy, které dostaly vakcínu, chráněny pouze proti těmto vysoce rizikovým typům HPV, a zůstávají tedy stále s rizikem ohrožení dalšími typy a musejí se tedy skrínigového vyšetření účastnit.“

V mnoha zemích se provádějí kontrolní vyšetření s PAP testem každé tři roky a zahajují se, když ženy začínají sexuálně žít. Ovšem pokud má být vakcinace plně účinná, měla by být vakcína podána před prvním kontaktem ženy s HPV. Vzhledem k tomu, že k těmto infekcím dochází bez jakýchkoli příznaků, doporučuje se vakcinace mladým osobám ještě před tím, než začnou vůbec sexuálně žít. Bosch připomíná: „Jestliže se má vakcína použít nejdříve u dospívajících, skrínig se po nějaký čas nezmění. Mám dojem, že očkovávaná žena se pomalu dostane ke skrínigovému schématu, založenému na HPV. Rengaswany Sankaranarayanan, International Agency for Research on Cancer, Lyon, Francie, který také hovořil na konferenci, dodává, že asi bude trvat několik let, než HPV vakcína ovlivní výskyt karcinomu děložního hrdla. Z toho důvodu budou skrínigové programy děložního hrdla v zemích, kde existují, pokračovat ještě několik let, než přijde čas, jak s ohledem na účinnost vakcinace skrínigové programy zjednodušit.“

Návrh skrínigu vyvolal někde rozporné názory s obavou, že dojde ke zvýšení promiskuity, ovšem většina vědců se domnívá, že jestliže informace o vakcíně jsou věrohodné, například že nechrání proti většině známých sexuálně přenosných infekcí, takové nebezpečí nehrozí.

Villa vysvětluje: „Vakcína působí tak, že vyvolá mohutnou imunitní odpověď proti HPV typům přítomným ve vakcíně. Tato odpověď je několikrát větší než ta, ke které dochází u žen vystavených přirozenému kontaktu s infekcí.“ Dodává, že vyvolaná ochrana je navíc provázena neutralizačními protilátkami obsaženými ve vakcínách, které mohou typově specifickým způsobem odstranit HPV viriony, a to dříve, než mohou infikovat buňky. Margaret Stanley z Cambridžské univerzity (Velká Británie) připomíná: „Délka ochrany známa není, avšak pacienti v první studii věnované účinnosti vakcíny jsou stále sledováni, a když byly jejich výsledky v USA v minulém roce publikovány, bylo zjištěno, že 48 měsíců po vakcinaci byla účinnost vyšší než 90 %. K navození imunitní odpovědi dochází po první vakcinaci, avšak vrcholových titrů je dosaženo až po třech vakcinacích.“ Stanley rovněž přiznává, že zatím není jasné, zda bude třeba podat přídatnou (booster) dávku, avšak prozíravý vakcinační program by měl tuto dávku ve svých doporučeních obsahovat. Autoři některých studií se domnívají, že po profylaktické vakcinaci dochází k jistému přirozenému „boostingu“. Dodává ovšem, že k rozhodnutí o takovém postupu je třeba napřed získat více zkušeností. Malcolm Adams z Velindre NHS Trust, Cardiff, Velká Británie, připomíná: „Jestliže zlikvidujeme pomocí profylaktické HPV vakcíny běžnější typy HPV 16 a 18, může se stát, že se na jejich místo dostanou jiné, vzácnější typy HPV.“

Realizace skrínigu je zvlášť obtížná v méně rozvinutých zemích, kde karcinom děložního hrdla zavíná většinu úmrtí z nádorových nemocí. Uskutečnit příslušné programy je v těchto oblastech obtížné, protože jsou zalidněné buď velmi hustě, nebo velmi řídké a je k dispozici velmi málo finančních prostředků. Kromě toho absence zdravotní osvěty o prevenci karcinomu děložního hrdla znamená, že některé ženy

vůbec nechápou důležitost skrínigu. Bosch se domnívá, že dospívající dívky by mohly být očkovány po příslušné regionální právní úpravě přímo ve školách. Jestliže studie u žen středního věku potvrdí účinnost postupu, další indikací by mohla být vakcinace této věkové skupiny. Požadavky by byly větší a čas nutný k vyhodnocení preventivní účinnosti by byl kratší. Sankaranarayanan vysvětluje: „Nejschůdnější způsob, jak realizovat jakýkoliv vakcinační program, je využít existující systém očkování zdravotnické služby příslušného území, zejména jde-li o chudou oblast. Tak jako u všech rekombinantních vakcín budou počáteční náklady vysoké, avšak Villa si myslí, že ač tyto náklady budou znamenat v méně rozvinutých zemích pro počáteční realizaci programu nemalé potíže, měly by rychle pomoci vládní úřady, protože vakcinace bezpochyby zachrání životy mnoha žen v produktivním věku. Suba rovněž připomíná, že i potom, co bude vakcína licencovaná, bude trvat 20–30 let, než se dostane do málo vyvinutých zemí, kde je jí potřeba nejvíce.“

Ačkoliv jsou dosud známé údaje z klinických studií povzbudivé, zůstává ještě řada problémů pro řešení a bude třeba získat více zkušeností, než bude možno přijmout jakékoli závěry o tom, zda vakcinace ovlivní skrínig a výskyt karcinomu děložního hrdla. Adams se domnívá, že kontrolní lékařské sledování a další studie nám dají odpověď na otázky, v jakém věku by měly být ženy očkovány a zda má být dosaženo tak zvané skupinové imunity. Bosch souhlasí, že je třeba dalších informací, a připomíná, že bychom měli být obezřetní a měli bychom využít všech možností k vyhodnocování účinnosti, zkřížené účinnosti, trvání ochrany a společenské přijatelnosti.

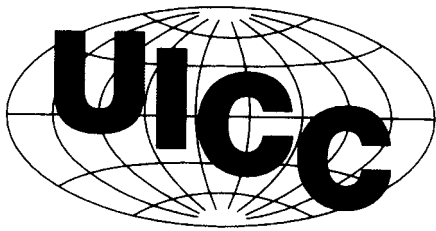
Suba však varuje: „Současné mediální šílenství a rozruch kolem profylaktických vakcín proti karcinomu děložního hrdla by mohlo podkopat úsilí progresivních představitelů veřejného zdravotnictví v málo rozvinutých zemích, kteří se snaží vybudovat efektivní skrínigové programy k ochraně populace před tímto častým nádorem.“

Z časopisu *The Lancet Oncology* 2/2006 připravil

Prof. MUDr. Evžen Skala, CSc.

SVĚTOVÝ KONGRES O RAKOVINĚ UICC

8.–12. 7. 2006, Washington, DC, USA

Účastníci kongresu ze 139 zemí, z národních i mezinárodních nevládních organizací, profesních sdružení, akademické obce a občanských sdružení ze všech kontinentů vytvořili Světovou deklaraci o rakovině s cílem upozornit onkologické společnosti na celém světě na nutnost prevence a včasného rozpoznání rakoviny.

V současné době byla přibližně u 11 milionů lidí na celém světě diagnostikována rakovina a téměř 7 milionů lidí každoročně na rakovinu zemře. Po určení diagnózy více než 25 milionů lidí s rakovinou léta přežívá.

Očekává se, že do roku 2020 bude diagnostikováno více než 16 milionů nových případů rakoviny a 10 milionů lidí na rakovinu zemře. 70% těchto úmrtí se bude pravděpodobně vysky-

tovat v rozvojových zemích, které jsou nepřipravené na toto stále rostoucí břemeno rakoviny.

Jedním z důležitých bodů Deklarace je kontrola kouření a užívání tabákových výrobků, ceny a daňová opatření, vyvíjení tlaku na zákaz tabákové reklamy, ochrana proti pasivnímu kouření, zákaz prodeje tabákových výrobků mladistvým, rozšiřování varovných nápisů na tabákových výrobcích a kontrola jejich nezákonného prodeje.

Cílem této Deklarace je opírat se o Pařížskou Chartu z roku 2000 a vyvolat akce zdůrazňující celosvětové ohrožení rakovinou. Výsledky těchto akcí by měly pomoci při vytvoření budoucí Světové Deklarace o rakovině, která by měla vzejít z každého Světového kongresu o rakovině.

Iva Kurcová

Čestné uznání

Na kongresu byla také zveřejněna zpráva ICISG (International Cancer Information Service Group). Skupina byla založena v roce 1966 a spolupracuje v ní 45 organizací. CIS (Cancer Information Service) – informační služba o rakovině zajišťuje informace pro nemocné, jejich rodiny a přátele, ale i pro veřejnost a zdravotníky.

Odborníci odpovídají na telefonáty, e-maily, dopisy nebo poskytují zájemcům konzultace při osobních návštěvách. Služba je zdarma a je důvěrná.

Naše NTL – Nádorová telefonní linka je členem ICISG a splňuje všechny citované předpoklady. Jsme jednou ze 44 zemí, kde je taková linka v provozu.

Uvítáme i reakci našich volajících a jejich pozitivní či negativní připomínky.

Číslo NTL: 224 920 935

Prof. MUDr. Zdeněk Dienstbier, DrSc.

VÝROČNÍ KONFERENCE ECL

22.–23. 10. 2006

Každoroční konference a Valné shromáždění ECL se letos konalo v podzimních, mlhou zahalených Benátkách. Program byl nabitý a tématy jednotlivých přednášek a seminářů byla velmi zajímavá.

Hned první téma – Práva pacientů – zpracované Dánskou ligou proti rakovině přineslo mnoho zajímavých poznatků. Pracovníci Dánské ligy a především desítky dobrovolníků provedli rozsáhlý výzkum mezi onkologickými pacienty. Během přednášky jsme měli možnost vidět množství grafů, týkajících se výskytu jednotlivých druhů rakoviny, způsobu sdělení diagnózy, poskytnutí pomoci psychologa, reakce a způsoby chování rodiny pacienta, příbuzných, přátel, ale i lékařů a zdravotnického personálu, návrat do každodenního života apod. Šokující byla informace o způsobu sdělení diagnózy po telefonu (!), na kterou upozornilo několik pacientů. Naopak velmi potěšující bylo zjištění, že skoro 10 % pacientů uvedlo, že svůj život po nemoci vnímají jako kvalitnější, lepší. K těmto pacientům by se chtě-

la Dánská liga v budoucnu ještě vrátit a s jejich poznatky dále pracovat. Celý výzkum byl zpracován do rozsáhlé publikace, momentálně přístupné bohužel jen v dánštině, nicméně pracuje se i na anglické verzi. Akce měla velkou publicitu i v dánské televizi. Zajímavé informace uvedl též pan Luk Joossens z ECL ve své přednášce o kontrole kouření. V této souvislosti nabídl i pomoc ECL jednotlivým ligám v této oblasti.

Dr. Felix Jungi ze švýcarské Studijní komise pro doplňkové a alternativní možnosti léčení rakoviny měl velmi zajímavou přednášku na toto téma a poskytl účastníkům i materiály. Přínos každoročních konferencí spatřuji především ve vzájemné výměně názorů, poznatků a dobrých i špatných zkušeností mezi jednotlivými členskými ligami a jejich zástupci.

Iva Kurcová

BYLI JSME U TOHO

Na přelomu září a října se v Tureckém Istanbulu konal 31st ESMO Congress. ESMO (European Society for Medical Oncology – Evropská lékařská onkologická společnost) je v současné době nejvýznamnější profesionální organizace působící v oblasti onkologie.

V rámci své činnosti ESMO organizuje setkávání odborníků ze všech vědních oborů zabývajících se rakovinou, jejím vznikem, léčbou a péčí o pacienty, klade důraz na nutnost komunikace obou stran – lékařů a pacientů,

a hledá tak optimální přístup, který v důsledku vede ke zkvalitnění péče o pacienta. Také do Istanbulu přijelo více než dva tisíce lékařů, farmaceutů, biologů a jiných specialistů, kteří hodnotili léčebné metody a postupy, ale také diskutovali nad rozdíly kvality péče o pacienta v souvislosti s vývojem a úrovní lékařské vědy v tom kterém státě.

Aktivita ESMO zaměřená na pacienty, jejich informovanost, setkávání, vzdělávání, kvalitu jejich života je podporována přímo nebo prostřednictvím dal-

ších patientských organizací a skupin. Z tohoto důvodu se v rámci 31st ESMO Congress konal již 5th ESMO Patient Seminar. Patientského semináře se zúčastnili jak samotní pacienti z Turecka, Řecka a jiných zemí, tak organizace a skupiny zabývající se problematikou péče o nemocné rakovinou, podporou pacientů a rodinných příslušníků v rovině psychologické, sociologické a osvětovou a preventivní činností v souvislosti s šířením informací o rakovině, jejích druzích, důsledcích léčby a podobně. A byli jsme u toho.

Do Istanbulu jsem se rozjela nikoli se zkušeností lékařskou, ale se zkušeností patientskou. (Pozn.: Před deseti lety jsem onemocněla Hodgkinovou chorobou. Léčba měla šťastný konec.) Liga proti rakovině Praha se v rámci své aktivity intenzivně zabývá zkvalitněním života pacientů, informovaností veřejnosti o příčinách vzniku rakoviny, prevenci a komunikaci na dané téma. Snaží se ale také o to, aby strach ze slova rakovina v důsledku nevedl k promeškání času, jehož nedostatek může být rozhodující.

A právě skutečnost, že se o rakovině málo mluví, mě vedla k rozhodnutí mluvit, a to v rámci Ligy proti rakovině. A mluvení bylo i tématem Pacientského Semináře v Istanbulu. V rámci programu vystoupila velmi populární turecká herečka Filiz Akin, jež překonala onkologické onemocnění a rozhodla se v rámci podpory pacientům s podobným problémem diskutovat s širokou veřejností na téma, jakou roli v průběhu léčby hraje informovanost, spolupráce s lékařem, podpora ze strany blízkých, komunikace o průvodních problémech spojených s léčbou, ale také problémech způsobených pověrami a strachem lidí kolem ní.

Nám, kteří jsme léčbou rakoviny prošli, se možná dnes po určité době zdá snad i úsměvné, že nám po chemoterapii vypadaly vlasy, ale co se nám úsměvné nezdá, je odstup lidí, kteří byli našimi přáteli a najednou nám

pouze telefonují, protože se obávají setkání tváří v tvář. A právě reakce okolí velmi ovlivní vlastní sílu pacienta bojovat, důvěřovat a věřit v konečný úspěch.

Lékaři na semináři vystoupivší co možná nejsrozumitelnějším způsobem vysvětlili pacientům a přítomným, co je to rakovina, jaké jsou její příčiny, jaké fámy na téma vzniku rakoviny jsou všeobecně šířeny a jakou roli má psychologický stav pacienta na průběh léčby. Seznámili je s úrovní léčby v jednotlivých zemích Evropy i ve světě

a diskutovali o jejich problémech konkrétních i obecných.

Setkávání pacientů s odborníky, s psychology, sociology, ale také, v rámci šíření osvěty a prevence, s „běžným“ světem, vede ke zvýšení povědomí veřejnosti o rakovině, a to oproštěné od pověr, předsudků a výmyslů. Realita onemocnění totiž zaskočí. Všichni o rakovině víme, ale nikdo si nepřipouští, že se to může týkat i jeho, přímo nebo nepřímo. K vyrovnání se s onemocněním nevědomost určitě neprospívá.

Tereza Klečková

GRATULUJEME

Významná česká žena ve světě 2006

Tak zní ocenění, které uděluje Mezinárodní koordináční výbor zahraničních Čechů, o. s. Před třemi lety byl udělen deseti ženám, letos šesti.

Jednou z nich je zakladatelka Ligy proti rakovině v Československu paní MUDr. Eva SIRACKÁ, DrSc., dlouholetá předsedkyně slovenské Ligy proti rakovině. Laureátka v letošním roce získala také ocenění World Medical Association, které ji zařadilo mezi pětadesát nejužitečnějších lékařů světa.

Upřímně blahopřejeme!

Výbor LPR Praha

U příležitosti osmdesátých narozenin byla předsedovi LPR prof. Z. Dienstbierovi udělena četná vyznamenání:

- Čestné členství České lékařské společnosti JEP
- Čestná plaketa T. R. Niederlanda za rozvoj Slovenské lékařské společnosti
- Ocenění a soška bohyně úrody OPS od prof. Ing. J. Hrona, DrSc., rektora České zemědělské univerzity za dlouholetou spolupráci
- Plaketa Rakouské společnosti nukleární medicíny za bilaterální spolupráci
- Osobní dopis předsedy Senátu PČR dr. Přemysla Sobotky
- Osobní dopis a obraz od děkana I. LF ULK prof. MUDr. T. Zimy, DrSc.

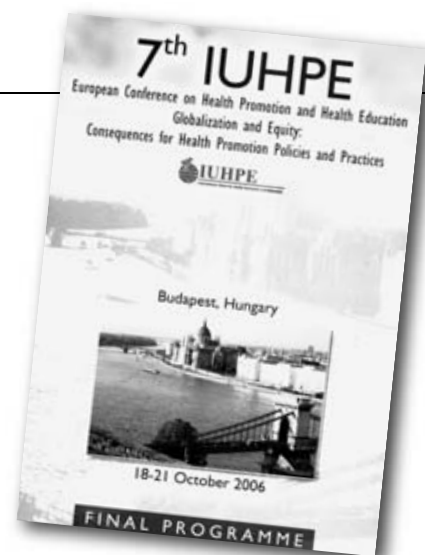
KONFERENCE NA PODPORU A VÝCHOVU KE ZDRAVÍ

Problematika výchovy ke zdravému způsobu života jako součást prevence má v současné době globální charakter. Cílovou skupinou nejsou jen obyvatelé zaostalých regionů třetího světa, ale i vyspělých států.

Těmito otázkami se zabývala konference, která se konala ve druhé polovině října v kongresovém hotelu Flamingo v Budapešti. Vyznačovala se velmi bohatou účastí posluchačů i přednášejících, a to jak při plenárních zasedáních, tak i při panelových diskuzích a workshopech. Velkému zájmu se těšila i plakátová sdělení (postery).

Poměrně rozsáhlý program byl rozdělen do několika tematických celků, jejichž společným jmenovatelem byla výchova

ke zdravému způsobu života. Mezi referáty zabývajícími se touto problematikou samozřejmě dominovaly způsoby, formy, socioekonomické otázky, ale zvláště pak způsob výchovy. Metody využívané k tomuto účelu nejsou záležitostí jednotlivců či malých profesních skupin, nýbrž vyžadují pozornost a spolupráci jak státních, tak i – jak už bylo uvedeno – profesních skupin. Významná role pochopitelně přísluší rodině a škole, což zejména u některých etnických skupin obyvatelstva (mj. romské populace) činí značné potíže. Kromě téměř individuálního způsobu edukace jsou či měla by být využívána média a moderní informační kanály zaměřené na všechny věkové kategorie, včetně herních programů pro

děti nízkých věkových skupin. Výchovný program se musí stát každodenní náplní zainteresovaných institucí, týká se především méně vyspělých i mentálně zaostalých jedinců vyžadujících individuální přístup, což klade vysoké nároky jak po stránce kapacitní, tak i ekonomické. Bez podpory státních organizací a institucí nejsou zdravotníci sami schopni realizovat všechny metody.

Velmi zajímavým tématem bylo sledování morbidit a zaměstnanosti. Nelze se ubránit domněnce, že vyšší nemocnost v oblastech se sníženou zaměstnaností je i útěk do nemoci ve strachu ze ztráty pracovního postavení či zaměstnání.

Překvapivá byla poměrně malá účast sponzorských firem, mezi nimiž dominovalo Thajsko. Právě tam je zdravotní výchově věnována mimořádná pozornost, na čemž – podle autora této zprávy – se jistě podílejí nepříznivé klimatické podmínky v dané lokalitě. Závěrem lze hodnotit program konference – byť obsáhlý a poněkud nejednotný – za zdařilou výměnu zkušeností z nejrůznějších oblastí světa.

Doc. MUDr. Bohuslav Mrzena, CSc.

REKONDICE

V tomto roce se uskutečnilo ve spolupráci s Rekondičním onkologickým centrem o. p. s. šest čtrnáctidenních rekondičních pobytů v areálu v Ústavu onkologie a pneumologie v Nové Vsi pod Pleší a v Sanatoriu Paracelsus v Meziboří v Krušných horách. Celkový plánovaný počet 150 účastníků byl splněn na 95,3 %. Zúčastnilo se 143 nemocných, tentokrát se nepřihlásila žádná doprovodná osoba. Průměrný interval od stanovení diagnózy k nastoupení na rekondici byl 8 roků. Do 5 let to bylo 35 %, do 10 let 79 % účastníků. Většinu nemocných jako obvykle tvořily

ženy. 31 účastníků bylo z Prahy, 56 z Čech a 56 z Moravy. Mezi účastníky rekondic bylo zjištěno celkem 21 různých onkologických diagnóz.

Na všech rekondičních pobytech byla po celou dobu přítomna zkušená zdravotní sestra. Odborným garantem všech rekondičních pobytů byl prof. MUDr. Evžen Skala. Pobyt si zčásti hradili účastníci, část byla dotována z Květinového dne a z grantu Ministerstva zdravotnictví ČR.

Ohlas účastníků byl vesměs kladný, byla navázána nová přátelství mezi

jednotlivci i našimi kolektivními členy. Za všechny úryvek z veršů Lídy Novotné, která se účastnila jednoho pobytu v Krušných horách.

Líbí se nám věru, ten kraj na severu. Kdo sem jednou přijet zkusí, ví, že navrátit se musí. Paracelsus je náš hrad, každý z nás sem jezdí rád. Zde svou nemoc přemůžeme, z života se těšit chceme. Liga proti rakovině, ta nás také ráda má, když tu pro nás každoročně hezký pobyt pořádá. Za všechno Vám děkujeme, že jsme tu, se radujeme.

CENA ZA VÝZNAMNOU PRÁCI V OBORU ONKOLOGIE

Od roku 2000 Liga pravidelně uděluje při Vánočním koncertu Cenu Ligy za významnou onkologickou vědeckou práci, publikovanou v minulém roce. Letos už po sedmé bude cena udělena RNDr. Janu Brábkovi, Ph.D., z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Cena je udělena za publikace věnované studiu proteinu CAS v zesilování invazivity a schopnosti metastazování v buňkách transformovaných onkoproteinem Src. Práce otevírá možnosti pro využití poznatků o proteinu CAS v klinické praxi.

*

Ráda bych doktora Jana Brábka představila, a tak jsem se za ním vypravila na jeho pracoviště do Viničné ulice v Praze, kde sídlí Katedra fyziologie živočichů a vývojové biologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

Říká se, že jablko nepadá daleko od stromu, ale současně rovněž platí, že výjimka potvrzuje pravidlo. Rodiče našeho laureáta totiž mají k přírodním vědám hodně daleko. Maminka je archeoložkou a otec působí na konzervatoři jako hudební pedagog. Přesto syn Jan od dětství přilnul k přírodním vědám. Na základní škole to byl zájem o ornitologii, později jej zaujala matematika, fyzika a chemie a přes zájem o biochemii se vrátil zpět k biologii.

Vystudoval bakalářské a magisterské studium na Přírodovědecké fakultě UK na katedře Fyziologie živočichů a vývojové biologie a specializoval se na fyziologii buňky. V roce 1994 začal

pracovat v laboratoři docenta Folka na funkční charakterizaci variant proteinu v-Src.

Problematice regulace kináz Src se potom podrobně věnoval ve stejné laboratoři v rámci svého postgraduálního studia. Výsledkem byl významný příspěvek k objasnění regulace onkoproteinu Src.

Poté následoval dvouletý postdoktorální pobyt na Departement of Cell and Developmental Biology, Vanderbilt University v Nashville v USA, kde pracoval v laboratoři profesora Hankse, uznávaného světového vědce v oboru signalizace přes integrity.

Po dvouleté stáži se dr. Brábek rozhodl vrátit na pražskou Přírodovědeckou fakultu a pokračovat ve své práci s tím, že udržuje s laboratoří prof. Hankse intenzivní vědeckou spolupráci. Dnes působí jako odborný asistent, kromě práce v laboratoři přednáší spolu s docentem Folkem a doktorem Kalousem biochemii.

Společně s doktorem Röselem, který byl rovněž na postgraduálním pobytu v USA, se rozhodli vytvořit v rámci laboratoře docenta Folka skupinu zaměřenou na invazivitu nádorových buněk a společně získali granty pro další vědecký výzkum.

K vědeckým studiím, publikovaným v renomovaných zahraničních časopisech Oncogene a Molecular Cancer Research, říká doc. RNDr. P. Folk, CSc., vedoucí Katedry fyziologie živočichů a vývojové biologie:

„Uvedené výsledky výzkumu mají velký potenciál pro využití v klinické onkologii. Farmakologická blokáda signalizace přes protein CAS s vel-

kou pravděpodobností výrazně sníží schopnost mnoha typů nádorových buněk vytvářet metastáze. Vybrané posttranslační modifikace proteinů v signalizaci přes protein CAS bude potenciálně možné využívat jako nádorové markery. Další výzkum uvedených výsledků bude směřovat k jejich klinické aplikaci.“

*

Doktor Jan Brábek vystudoval a žije v Praze. Jeho žena Martina, původně zdravotní sestra, vystudovala fyzioterapii a v současné době pečuje o jejich půlročního syna. Mezi záliby dr. Brábka patří četba, koncerty a divadlo. Nasazení v práci kompenzuje cvičením asijských bojových umění.

Rád pracuje na fakultě s mladými lidmi a přiznává, že patří k přísnějším učitelům, protože by rád studenty něco naučil. Zájem studentů o studium molekulární onkologie je veliký, a tak lze vybírat pro práci v laboratoři nadané a motivované studenty.

Eva Křížová

ZAJÍMAVÁ VÝSTAVA

V Malé síni Prácheňského muzea v Písku byla v červenci uspořádána výstava „Karel Titl a Fotoklub Písek proti rakovině“. Pan Karel Titl, člen Fotoklubu Písek, v dubnu 2006 zemřel na rakovinu, a tak výstava vzdala hold jeho celoživotní práci. Na závěr výstavy proběhla aukce obrazů a výtěžek

byl věnován na výzkum a boj s rakovinou tlustého střeva.

MUDr. Tomáš Zdražil
předseda Fotoklubu Písek

Děkujeme za ušlechtilý nápad i příspěvek na boj s rakovinou.

Výbor LPR Praha

NOVINÁŘSKÁ CENA LIGY

Na návrh člena revizní komise doc. MUDr. Ladislava Horáka se výbor Ligy na svém zasedání dne 11. října usnesl každoročně udělovat „Novinářskou cenu“.

Laureátem může být jednotlivec nebo kolektiv za soustavnou publicitu o aktivitách Ligy proti rakovině a za intenzivní propagaci nádorové prevence.

Většinou hlasů bylo pro rok 2006 schváleno udělit cenu PhDr. Václavu Perglovi z deníku Právo, který věnuje soustavnou pozornost ligovým aktivitám, zejména Květinovému dni, Týdnu proti rakovině, ale i dalším akcím. Pravidelně se zúčastňuje tiskových konferencí

a na stránkách svého listu představil veřejnosti i vedoucí funkcionáře.

Nádorové prevenci věnuje stálou pozornost při různých onkologických konferencích, představuje odborná pracoviště, věnuje se i informacím o vybavení a nákupu moderní techniky. Nezapomíná, i když jde o akce Ligy, opakovaně na stránkách novin připomínat základní body Evropského kodexu proti rakovině a odpovědnosti každého jednotlivce za své zdraví.

Novinářská cena je spojena s finanční odměnou 10 000 Kč a bude předána při Vánočním koncertu v Karolinu 12. prosince 2006.

NOVÉ PUBLIKACE

Nejen kolektivním členům Ligy, ale i všem dalším zájemcům nabízíme nové tituly našich publikací:

Lymfatický otok po operaci prsu

Autorky: MUDr. Jaroslava Barkmanová a Alena Jelínková

Jde o publikaci o lymfatickém otoku, který vzniká zejména po operaci prsu pro zhoubné onemocnění. Autorky se pokusily spojit do stručné brožury základní informace o lymfedému po operaci prsu, jeho prevenci, léčení a ošetřovatelském režimu s tím, že detailní informace pacientky získají od svých ošetřujících lékařů-lymfoterapeutů.

Aby vaše dítě nekouřilo

Autorka: prof. MUDr. Drahoslava Hrubá, CSc.

Ve spolupráci s Pedagogickou a Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity v Brně vydáváme první část dlouhodobého projektu „Normální je nekouřit“, který je určen žákům prvních tříd základních škol, ale i jejich rodičům. V publikaci najdete mnoho otázek pro rodiče, ale i významná zdravotní rizika kouření, mýty a pravdy o kouření a jak děti vést k tomu, aby se jim nekouření stalo celoživotním programem. Rady tu najdou i rodiče-kuřáci.

Nádorová onemocnění v dětském věku

Autor: doc. MUDr. Bohuslav Mrzena, CSc.

„Tuto skromnou knížičku jsem si dovilil věnovat památce mé ženy, jakož i těm, kterým se už do rukou dostat nemohla a u jejichž postýlek jsem v bezmocnosti stával!“

Ale i těm, jimž bude průvodcem na cestě dlouhým, tmavým tunelem k stále jasnějšímu světélku naděje a spásy!“ uvádí v záhlaví autor.

Dědičnost jako rizikový faktor pro vznik nádorů

Autor: prim. MUDr. Lenka Foretová, Ph.D.

Jde o třetí vydání publikace, která vyšla v Masarykově onkologickém ústavu v Brně. Přístupnou formou se čtenář seznámí s geny a jejich funkcí o dědičných formách nádorů, ale i o genetickém testování a možnostech prevence. Jsou zde uvedena kontaktní pracoviště i slovník, který vysvětluje výrazy, které často lékaři používají.

Možnosti prevence karcinomu děložního hrdla

Autor: doc. MUDr. Pavel Freitag, CSc.

Leták se stručnou informací byl otištěn v ligo-vém Zpravodaji 1/2006. Přesto byl článek vydán jako samostatný leták, aby byl k dispozici v gynekologicko-porodnických zařízeních

a mohly si jej přečíst ženy v co nejvyšším počtu. Ročně se totiž u nás vyskytuje 1.000–1.100 nových případů, což by bylo při znalostech o prevenci možno radikálně snížit.

Veškeré publikace vydávané LPR Praha jsou neprodejné a na požádání je lze zdarma získat!

Současně bychom dnes rádi upozornili na elektronický měsíčník o zdravotnictví „Občan v síti“, jehož X. díl je věnován Právům pacientů a zdravotníků. Najdete zde zkušenosti z USA, hodnocení současné situace u nás, názory pacientů, známých osobností, novinářů i lékařů.

Elektronický měsíčník **Občan v síti**, který vydává o. s. Občan, najdete na internetové adrese www.sdruzeniobcan.cz. Pro komunikaci uvádíme e-mail: redakce@sdruzeniobcan.cz

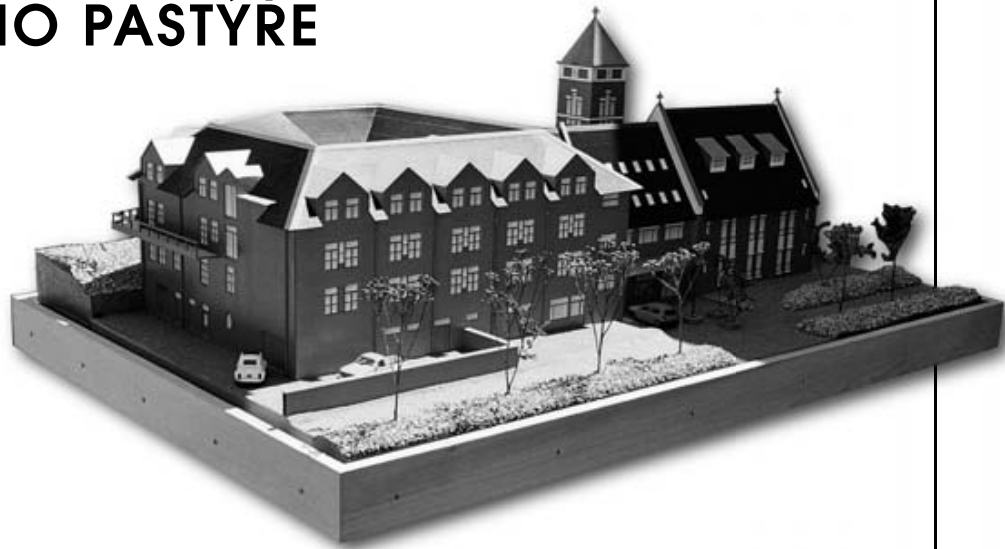

HOSPIC DOBRÉHO PASTÝŘE

Občanské sdružení TŘI už šestý rok usiluje o výstavbu hospice Dobrého Pastýře v Čerčanech na Benešovsku. Zatím se nedaří vybudovat dům, kde je plánováno 30 převážně jednolůžkových pokojů s možností přistýlky pro doprovod. Před třemi lety byl položen základní kámen a v letošním roce má čerčanské sdružení obdržet na jeho stavbu 50 milionů korun. Sdružení však nesložilo ruce v klín. Založilo Mobilní hospicovou službu, která zahájila svoji činnost v roce 2004. Nabízí svou pomoc v situaci, kdy si rodina přeje, aby její blízký nezůstal sám v nemocnici, když už nemocniční péče není nutná.

Mobilní hospicová služba spolupracuje s lékaři-specialisty, duchovními, psychology a sociálními pracovníky. Spolupracuje s agenturami domácí péče a ošetřujícími lékaři a společně s nimi pomáhá zajistit fyzickou i psychickou pohodu pacienta. Snaží se o to, aby těžce nemocný člen rodiny mohl zůstat v důvěrně známém prostředí domova, netrpěl zbytečně bolestmi a konec života mohl prožít uprostřed svých blízkých.

Nabízí všestrannou podporu pečující rodině, zprostředkovává kontakty, zapůjčuje zdravotnické i ošetřovatelské pomůcky a učí zacházení s nimi, podporuje po všech stránkách rodiny,

kteří to potřebují, pomáhá i ve chvílích smrti zvládat rodině smutek, stres a stesk.

Služba pro seniory

Mobilní hospic poskytuje i další služby určené seniorům, maminkám na mateřské dovolené i osobám se zdravotním postižením, které potřebují doprovod či pomoc. K dispozici je asistenční auto, které odveze klienta na požadované místo, v mimořádných případech je lze využít k dovozu léků. Službu lze objednat telefonicky na čísle 777 333 939. Přepřevahu hradí klient.

Občanské sdružení TŘI

Na začátku celého projektu stálo občanské sdružení TŘI, jehož hlav-

ní náplní v současnosti je mobilní hospicová služba, která je pro klienty zdarma. O tuto službu je na Benešovsku velký zájem, a proto se sdružení snaží poskytovat služby ve větší míře. Odměnou za veškerou péči jsou dopisy, které děkují za nezištnou pomoc, oceňují ochotu, odbornou péči i laskavost.

A kde je najdete?

Mobilní hospicová služba Hospice Dobrého Pastýře, Červené Vršky 833, 256 01 Benešov, tel./fax: 317 722 046, e-mail: hospic.cercany@hospice.cz www.cercanyhospic.hospice.cz

V případě potřeby lze využít mobilní INFOLINKU 605 276 114.

GAUDIA PROTI RAKOVINĚ

Gaudia proti rakovině je občanské sdružení, které poskytuje psycho-terapeutickou, sociální a léčebně-rehabilitační podporu onkologicky nemocným i jejich příbuzným a blízkým.

10. října uspořádalo sdružení v Divadle Na Prádle seminář, který byl určen veřejnosti. O možnostech psychoterapie u onkologicky nemocných referovala MUDr. Olga Kunertová a společně se svými kolegy uvedla řadu obav a mýtů, které stresují pacienty a jejich blízké, což komplikuje léčbu i další život. Proto je psychická podpora nesmírně důležitou součástí celkové terapie.

Kromě přímé práce s pacienty u lůžka a s jejich rodinou plánuje Gaudia

spolupráci přímo s lékaři a zdravotními sestrami v nemocnicích, kde bývá personál ve velkém pracovním i duševním vypětí a pak se nedaří zvládat složité životní situace pacientů.

Služba je pro nemocné klienty zdarma, pokud je to v možnostech klienta,

uvažuje se o motivačním poplatku 50 Kč.

Po skončení semináře byli účastníci pozváni na představení taneční grotesky NA HLAVU (FLATHEAD), které svým humorem a poetikou dodává optimismus a chuť do života. Pohybové divadlo Velké skoky pojalo představení jako benefiční bez nároku na honorář. Bližší informace a kontakty získáte na adrese:

Gaudia, Korunní 111, 130 00 Praha 3
www.gaudia.org/rakovina
e-mail: info@gaudia.org
tel.: 242 487 327

MUDr. Eliška Hrubá

KLUBY

ONKO-DUHA Vsetín

Náš klub se letošní tradiční akce „Dokážeš to taky“ opravdu nemohl zúčastnit. Důvody? První – z neuvěřitelnějšího cípu Moravy je to do jižních Čech opravdu notný kus cesty.

Druhý – nepodařilo se nám najít žádnou odvážnou sportovkyni, která by byla ochotna si sednout do raftu. A třetí – právě v těch dnech jsme pořádaly náš rekondiční pobyt.

Protože jsme však nechtěly upadnout do podezření, že „něco náročného“ nedokážeme také, odhodlalo se několik z nás zvládnout nelehký výstup na Lysou horu v Beskydech, vysokou 1.328 m. Startovaly jsme z místa našeho rekondičního pobytu – z Ostravice. Výstup byl skutečně velmi namáhavý a dá se říci, že jsme opravdu překonaly samy sebe. Příjemné počasí a tím i nádherný výhled a samozřejmě i dobré pivečko nám byly zaslouženou odměnou za námahu. Všech šest členek našeho klubu, které tento výstup zvládly, si odneslo nádherný zážitek, na který nikdy nezapomenou. Možná i trochu hrdosti, že přes veškeré zdravotní problémy ještě nepatří do „starého železa“.

Marie Novosadová

ARCUS-ŽIVOT České Budějovice

Teplé podzimní počasí „babího léta“ trvalo po celý týden našeho rekondičního pobytu, který se opět vydařil. Strávili jsme jej v posledním zářijovém týdnu v lázeňském penzionu ve Františkových Lázních.

Dvacet členek našeho sdružení a jejich rodinní příslušníci využívali každé dopoledne k návštěvě Aquafora, které je nazýváno Světem vody a relaxace – jde o relaxační bazén s různými vodními atrakcemi. Během dvouhodinového pobytu mohli účastníci vystřídat řadu podvodních masáží na různé části těla a pak si odpočinout na lehátkách. Všichni se shodli na tom, že si tak nahradili podobné vodní léčebné procedury a navíc v krásném prostředí.

Odpoledne jsme využívali k prohlídce města a jeho okolí, navštívili jsme i Cheb a Mariánské Lázně. Ochutnali jsme řadu lázeňských léčebných pramenů, nejvíce se nám zamlouval Stanislav, který byl v blízkosti našeho ubytování.

Pobyt ve Františkových Lázních přispěl všem ke zlepšení fyzické i psychické kondice a vedle krásných zážitků a vzpomínek si každý domů vzal známé lázeňské oplatky.

Marta Mordavská

I když tomu počasí moc nenasvědčovalo, přibližuje se nám pozvolna a nenápadně podzimní a zimní doba, která s sebou přináší zvýšenou pracov-

ní aktivitu. Tato doba je časem nových konferencí, sněmů a setkání organizací, které bilancují, co se povedlo lépe, co méně, a nebo se využívají k informacím, co nového v oborech jejich činnosti. I naše sdružení ARCUS-ŽIVOT SOP ČESKÉ BUDĚJOVICE využilo možnosti prezentace své činnosti na dvou akcích. První byla akce Zdravotního ústavu se sídlem v Českých Budějovicích 10. 10. 2006, kde bylo bezplatně

poskytnuto mimo jiné vyšetření hladiny cholesterolu a glukózy v krvi, měření tělesného tuku a tlaku a související poradenství o zdravé výživě apod. Byla možnost si prohlédnout i laboratoře, poradnu zdravého životního stylu, ale i očkovací centrum v Českých Budějovicích. Členky našeho sdružení využily této příležitosti k propagaci prevence zejména rakoviny prsu a předávaly

letáky s příspěvkem firmy AVON v hodnotě Kč 200, – na mamární vyšetření. Byla zde nabídnuta k nahlédnutí kronika sdružení, o kterou byl příjemný zájem a líbila se. Další akcí využitou k prezentaci naší existence a činnosti byly XIII. Jihočeské onkologické dny v Českém Krumlově, které pořádala Nemocnice České Budějovice ve dnech 19.–21. 10. 2006 na téma „Diagnostika a léčba nádorů prsů“. Věříme, že jsme se představily v dobrém světle a k našemu prospěchu.

Edita Šrámková

ŽAP Praha

Z podzimního Zpravodaje klubu jsme se dozvěděli, že členky Klubu chodí pravidelně navštěvovat své nemocné přítelkyně, a to jak domů, tak i do nemocnice, a dovedou i pomáhat při domácím ošetřování.

Zajímavá akce je připravena o víkendech od 23. listopadu až do 10. prosince. Partner klubu TESCO vyhláší každý rok charitativní sbírku a nabídne klubu své prostory pro její pořádání.

Po tři týdny budou ve víkendových dnech dvojice z klubu při této sbírce informovat návštěvníky Tesca o své činnosti i o letošním zaměření Roku prevence rakoviny u žen. Výtěžek sbírky hodlá klub věnovat jako dotaci na setkání s bratislavskými členkami klubu Venuše, které se tentokrát uskuteční na Slovensku.

Zpravodaj přináší i zajímavou informaci, jak a čím si provonět svůj domov:

Aromaterapie doporučuje:

proti stresu – levandule s heřmánkem, pomeranč, mandarinka

pro dobrou náladu – citrusy, cypřiš a jasmín

pro dodání energie – máta, bazalka, cedr, rozmarýn, borovice, eukalyptus, hřebíček

zmírnění vyčerpání – levandule

zlepšení soustředění – rozmarýn, bazalka, borovice, cedr, citron, cypřiš

zlepšení paměti – meduňka, cedr, tymián

proti ospalosti – rozmarýn, citron, grep, cypřiš

V druhé polovině října se členky klubu zúčastnily rekondičního pobytu v Mariánských Lázních.

KAPKA 97 Chomutov

V červnu se uskutečnil rekondiční pobyt v Brčálníku. O jeho průběhu ve Zpravodaji Kapky napsali Jana a Karel Boháčkovi:

„Chtěli bychom poděkovat všem účastníkům pobytu za perfektní pohodu, která celý pobyt provázela. Nedá se o nás mluvit jako o lenoších. Ranní rozcvičky a speciální cvičení nám rozproudily krev tak, že jsme celkem v pohodě zvládali i odpolední výšlapy do okolí, ať pěší či kombinované vlakem. Skutečně jsme ještě nikdy nezažili takovou souhru skupiny dospělých lidí, kteří se vždy domluvili a vzápětí něco podnikli. Myslím, že nemluví jen za nás, a chtěli bychom poděkovat za perfektní organizaci pobytu.“

Zpravodaj dále přináší pro své čtenáře otázky a odpovědi o nádoru prsu, informuje o tom, co je Haemocult test, přináší zajímavou informaci o blahodárném vlivu jablek na naše zdraví a upozorňuje na podzimní program sdružení: speciální masážní techniku tzv. míčkování, pravidelné středěční cvičení, členské schůzky i schůze výboru.

Seznamuje také s programem detašovaného pracoviště Centra pro zdravotně postižené Ústeckého kraje – veškeré služby, ceníky i poradenské hodiny.

ALENA Praha

Členky Alenu Praha se v září účastnily rekondičního pobytu v moravských lázních Slatinice. Z dojmů vedoucí akce Věry Uhrové vybíráme.

„Je krásné podzimní počasí a vystupujeme v Olomouci z vlaku. Máme namířeno do malých moravských lázní na předpolí Dražanské vrchoviny. Autobus nás dováží přímo před bránu lázní, které jsou nejstarší na Moravě. Pomáhají nám příjemní lidé a brzy se tu cítíme jako doma. Rozhlížíme se po krásně upravených lázních, barokním kostele z 18. století a Lichtenštejnském dvoře z r. 1618. Hned první večer se jdeme podívat na olomoucké herce a jejich vzpomínku na Jaroslava Ježka, Jiřího Voskovce a Jana Wericha. Druhý den se roztáčí lázeňský kolotoč – cvičení, masáže, koupele, plavání,

odpolední vycházky a k tomu navíc nádherné počasí.

Poznáváme krásy a zajímavosti moravské krajiny. Navštívujeme i Prostějov a ani po večerech nezahálíme. Taneční kavárna je plná a nenechávají nás tu sedět. Pobyt však ubíhá velice rychle, a tak závěrem obejdeme všechny léčivé prameny a další milá místa.

I když pobyt byl krátký, přispěl k posílení naší psychiky i fyzické kondice. Navázaly jsme nová přátelství, neboť jsme se tu sešly z Prahy, Semil a Valašského Meziříčí, a nutno říci, že pět nádherných dnů babího léta jsme si opravdu užily.

Poděkování patří i a. s. Subterra za její finanční příspěvek, bez něhož by se tento léčebný pobyt nebyl býval uskutečnil. Pobyt v těchto krásných lázních můžeme všem jen doporučit, byl to pro všechny balzám na duši.“

Ze Zpravodaje Alenu jsme pro naše čtenáře dnes vybrali desatero na povzbuzení imunitního systému:

1. Správný jídelníček musí obsahovat více vitamínů a minerálů než hamburgerů a hot dogů.
2. Cvičení po ránu není nesmysl, ale nutnost.
3. Snídaně by měla být vydatnější než večeře.
4. Pět menších jídel je lepší než jedno velké.
5. I dvacetiminutová procházka na čerstvém vzduchu stojí za to.
6. Den nemá 24 hodin proto, aby 20 patřilo práci – dlouhodobé přetížení organismu vadí.
7. Dobrý spánek je také umění. Nespavost je propustkou k nemoci.
8. Vztahy jsou důležitější než peníze a pohoda prospěje zdravému životu víc než luxusní dovolená na Kanárských ostrovech.
9. Stres dovede spolehlivě potrápít imunitní systém, ale většina věcí se dá řešit bez stresu.
10. Radost a úsměv mnohdy zможou víc než krabička multivitaminů.

INNA Havířov

Pátek 13. října 2006

Pro některé je pátek třináctého den nešťastný, pro členy naší organizace INNA Havířov opak – den šťastný a zaslužený.

Na slavnostním večeru, který se konal od 16 hodin v Kulturním domě Leoše

Janáčka v Havířově, nám bylo předáno „**OCENĚNÍ KOLEKTIVU V SOCIÁLNÍ OBLASTI PRO ROK 2006**“.

Před oceněním byla na velkém plátně promítnuta prezentace naší činnosti. Poté převzala naše předsedkyně A. Stráníková z rukou p. primátorky Statutárního města Havířova PaedDr. M. Halíkové a náměstkyně pro soc. rozvoj PaedDr. S. Nováka toto ocenění. Zároveň jsme obdrželi finanční dar v hodnotě 20 000,- Kč, krásnou vázu a kytičku.

Večer byl doplněn opravdu pestrým doprovodným programem, na němž vystoupili žáci a klienti ÚSP Havířov, ZŠ Mánesova, MŠ Mozartova, hudební skupina Sourozenci, S. Hložek a taneční klub J. Calábkové z Ostravy. V době přestávky a na závěr jsme byli pozváni na slavnostní raut. Účastnili se skoro všichni členové INNY.

Statutárnímu městu Havířov za ocenění děkují členky onkologického klubu INNA.

Běh Terryho Foxe a Evropský den bez aut

Akce se konaly v našem městě Havířově 22. září 2006 a měly stejný cíl – ZDRAVÍ. Hlavní starty byly v 10 hodin a 15 hodin. Trasa BTF vedla z náměstí Republiky po ul. Fibichové na ul. Na Nábřeží a zpět. Dopoledního startu se účastnilo hodně havířovských škol spolu se svými pedagogy, ale nechyběli ani dospělí. Bylo přichystáno velké množství soutěží pro děti a nechyběla ani ukázka poskytnutí první pomoci při autonehodě. Uvolněná vozovka se stala malířským plátnem s dopravní tematikou. U cíle byl každý odměněn diplomem a malým občerstvením. Naše onkologická organizace INNA Havířov se každoročně účastní u startu jako spolupořadatel. Zapisovaly jsme počty účastníků, a kdo chtěl, také přispěl. Je jen velká škoda, že letos byly ke koupi jen klíčenky. Hodně účastníků se ptalo na trička, čelenky a jiné drobnosti, které vždy nabízíme. Celkem se zúčastnilo 2.000 osob a přispěli částkou 14.840 Kč. Výtěžek z akce „Běh Terryho Foxe“ je věnován na boj proti rakovině.

Eva Žylková

SLUNEČNICE Olomouc

Po úvodní členské schůzi s hodnocením činnosti klubu v první polovině roku se Slunečnice Olomouc vydaly na další poznávací zájezd. Tentokrát až pod

Orlické hory. Do Muzea řemesel v Letohradě a krásnou podhorskou krajinou kolem Rokytnice v Orlických horách, přes Zemskou bránu ke klášteru nad Králíky a konečně do skokanského Akrobatparku ve Štítech. Činnost klubu je nadále zpestřována

hodinami cvičení a plavání. Při víkendovém pobytu v lázních Luhačovicích v krásném počasí babího léta jsme užily jak léčebných procedur, tak i zábavy. Na říjnové schůzi nás přišel navštívit gynekolog pan primář Daniel Libušský, aby nám kromě přednášky o věcech, které nás zajímají, odpověděl i na naše otázky. Konec roku se nezdářítečně blíží. Ještě chystáme návštěvu divadla, solné jeskyně a relaxační posezení v hydromasážních vanách. Pak letošní pestrou činnost ukončíme předvánoční schůzkou.

Jiřina Řehořová

AMOENA

ŽENÁM POD STROMEČEK

AMOENA připravila pro ženy po operaci prsu novou obsáhlou kolekci prádla i plavek. Silikonové epitézy dostane každá pacientka na předpis. Prádlo a plavky mohou přispět k posílení sebevědomí i dobrému pocitu. Výběr je pestrý a vhodné prádlo i nápadité plavky můžete zakoupit ve specializovaných prodejnách zdravotnických potřeb, kde Vám pomohou a poradí s výběrem. I kosmetika pro epitézy Vám usnadní jejich používání. Prádlo je funkční, ale i atraktivní. Aktuální nabídku najdete také na internetových stránkách www.amoena.cz

PRO VEČERNÍ CHVÍLI

Z knihy Roberta Fulghuma „Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce“ otiskujeme jednu z povídek.

Neprší, je sobotní říjnový večer, kdy tma přichází brzy, a děti z okolí si hrají na schovávanou. Jak už je to dlouho, kdy jsem naposledy hrál na schovávanou? Třicet let, možná víc. Vzpomínám si, jak se to hraje. V mžiku bych se mohl do hry zapojit – kdyby mě někdo pozval. Dospělí si na schovávanou nehrají. Rozhodně aspoň ne pro zábavu.

Měli jste ve svém okolí nějakého kluka, který se vždycky tak báječně schoval, že ho nikdo nemohl najít? My ano. Po nějaké době jsme ho nechali být a šli jsme si po svých, ať si tam, kde je, třeba shnije. Dřív nebo později se vynořil a hrozně se vztekal, že jsme ho přestali hledat. A my se zase vztekali, protože on tu hru nehrál tak, jak měl. Jde o to se schovat a taky jde o to nechat se najít, říkali jsme mu. A on tvrdil, že při schovávané se musí hledat, a ne se na to vykašlat, a tak jsme všichni ječeli, kdo že vymyslel pravidla a komu že na něm vlastně záleží, a že už si s ním hrát nebudeme, když nehraje pořádně, a kdo ho tu vlastně potřebuje, a tak vůbec. Na uječenou schovávanou. Ale všechno jedno, příště se zas schoval tak dobře, že nebyl k nalezení. Pokud vím, tak je nejspíš pořád ještě někde schovaný.

Zatímco tohleto píšu, venku hra pokračuje a na zahradě přímo pod mým

oknem je pod hromadou listů schovaný kluk. Už je tam dlouho a všechny ostatní se podařilo najít a u pikoly už ho brzo nechají plavat. Uvažoval jsem o tom, že zajdu k pikole a řeknu jim, kde se schovává. Taky mě napadlo, že to listů zapálím a vykouřím ho ven. Nakonec jsem jenom zakřičel z okna: „NECH SE NAJÍT!“ A tak jsem ho vylekal, že se nejspíš počůral do kalhot; dal se do breku a utíkal to říct domů mamince. Někdy je opravdu moc těžké být nápomocný.

Jeden známý vloni zjistil, že má rakovinu v nevléčitelném stadiu. Byl to doktor a věděl, co obnáší umírání, a nechtěl, aby si to členové jeho rodiny a přátelé protrpěli s ním. A tak si to nechal pro sebe. A umřel. Všichni říkali, jak byl statečný, že své utrpení beze

slova snášel a nikomu nic neřekl, a tak dál a tak pořád dokola. Jenže v soukromí členové jeho rodiny a přátelé tvrdili, jak se jich velice dotklo, že je nepotřeboval, že nevěřil jejich schopnosti unést pravdu. A bolelo je, že se nerozloučil.

Schoval se příliš dobře. Kdyby se nechal najít, zůstal by ve hře. Na schovávanou po dospělácku. Touha skrýt se. Potřeba být hledán. Zklamání, když je člověk objeven. „Nechci, aby to někdo věděl.“ „Co si budou lidi myslet?“ „Nechci nikoho otravovat.“

Víc než na schovávanou se mi líbí hra sardinky. Při sardinkách se jeden člověk jde schovat a ostatní ho hledají. Kdo ho najde, vlezte si k němu, a dál se schovávají spolu. Za chvíli se všichni schovávají namačkaní na jednom malinkém místě jako štěňata. A za chvíli se někdo začne hihňat a někdo jiný chechtat a všichni se najdou.

Středověcí teologové popisovali Boha výrazem, který by se hodil ke hře na schovávanou, nazývali ho Deus Absconditus. Ale já bych řekl, že Bůh spíš hraje sardinky. A nechá se najít tak, jako nakonec najdou každého při sardinkách – podle smíchu těch, kteří se na konci hry na sebe mačkají.

„Před pikolou za pikolou,“ křičí děti na ulici a má to znamenat: „Pojďte všichni ven. Teď bude nová hra.“ Já říkám to samé. Všem, kteří se schovali příliš dobře. Nechte se najít! „Pojďte všichni ven!“

Zveme Vás na VÁNOČNÍ KONCERT

Tradiční Vánoční koncert, který pořádáme ve spolupráci se spolkem absolventů a přátel UK Carolinum, se uskuteční

**v úterý 12. prosince 2006 v 19.00 hod.
ve Velké aule Karolina v Praze 1.**

Na koncertu vystoupí Zemlinský Quartet, houslový virtuos Bohuslav Matoušek a pan Otakar Brousek.

V úvodu bude předána Cena za onkologickou vědeckou práci v roce 2005 a letos poprvé i Cena pro novináře soustavně propagujícího činnost Ligy proti rakovině Praha.

INFORMACE

Poznamenejte si do diáře

Výroční členská schůze Ligy proti rakovině Praha se uskuteční ve středu dne 28. února 2007 v 15.00 hodin v zasedací síni děkanátu I. lékařské fakulty UK v Praze 2, Na bojišti 3. Těšíme se na Vaši účast!

*

Výzkum Ovosanu

V listopadu byl zahájen plánovaný projekt preklinického výzkumu produktu Ovosan. Na základě přihlášek byl proveden pečlivý výběr uchazečů. Ve skupině jsou klienti, kteří podstoupili standardní protinádorovou léčbu pro zhoubný nádor prsu. Do budoucna uvažujeme o další skupině pacientů, kteří se v současnosti podrobují chemoterapeutické léčbě.

MUDr. Marika Bělešová

Inzerát

Přijmeme pracovníci na částečný pracovní úvazek do sekretariátu LPR. Požadujeme: znalost PC (WORD, EXCEL).

Upřednostňujeme změněnou pracovní schopnost.

Nástup možný od ledna 2007.

ceník celoplošné inzerce Informační zpravodaj Ligy proti rakovině Praha

formát		rozměr na zrcadlo	čistý formát po ořezu	ceník
1/1			210 x 297 mm	6 000 Kč
1/2	výška	88 x 267 mm	103 x 297 mm	3 500 Kč
1/2	šířka	180 x 130 mm	210 x 146 mm	3 500 Kč
1/3	výška	57 x 267 mm	72 x 297 mm	2 500 Kč
1/4	šířka	180 x 65 mm	210 x 72 mm	1 800 Kč

Technické podmínky: tel.: 220 516 343, e-mail: bromova@allin.cz
Inzerce přijímá: e-mail: lpr@lpr.cz, bromova@allin.cz

Závěrem několik praktických informací

Liga proti rakovině Praha
Ústav radiační onkologie
Na Truhlářce 100/60, 180 81 Praha 8
Sekretariát: tel./fax: 224 919 732
internet: www.lpr.cz, e-mail: lpr@lpr.cz
č. účtu LPR Praha: ČSOB 8888 88 8888/0300
č. účtu Květinového dne (do 31. 7.): 65 000 65/0300

Nádorová telefonní linka: tel.: 224 920 935
Lékaři denně: 9–16 hod., záznamník nepřetržitě
Rekondiční onkologické centrum o. p. s., tel.: 222 726 850
Centrum preventivní a následné onkologické péče:
tel.: 221 969 310, fax: 221 969 383

Veškeré publikace, které LPR vydává jak pro preventivní i následnou péči, obdržíte zdarma na výše uvedené adrese nebo prostřednictvím Nádorové telefonní linky. Současně nabízíme pro onkologická sdružení možnost zapůjčení kazet z videotéky.
Vydávání Informačního zpravodaje povoleno MK ČR: E 11079.

Zpravodaj je bezplatně zaslán všem členům Ligy proti rakovině Praha.
Roční členský příspěvek 100 Kč pro důchodce a studenty, 200 Kč pro občany výdělečně činné a právnické osoby.
Zpravodaj k tisku připravila dr. Eva Křížová • Grafická úprava: ALL IN AGENCY • Tisk: GÖFI print, s. r. o. • Vydává: Liga proti rakovině Praha